

308422

(ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును)

VOL. 1.

సంపుటము. ౧.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ మార్చి నెల 5 వ తేది శుక్రవారము

శ్రీ నందనామ సంవత్సర షష్ఠి నవమి శుక్రవారము

No. 309

సంచిక 305

జీర్ణరసాయనము.

25 మాత్రం ద్వితీ 1 కి వెల 1-4-0

మేర్పడి ఆయువు కీడించును. జీర్ణరసాయనముమాత్ర
లను సేవించుచువిలన అన్నము పచనమగును, జీర్ణకౌశ
ముబాగువడి సర్వప్రావముక్రమముగగలుగును, రక్తపుష్టి
గలుగును, పులబద్ధము మానును.

అమ్మ తండ్రినండిపో, ఫేరీకొడు, ఫోరు, బొంబాయి.

అవ్యతాంజనము

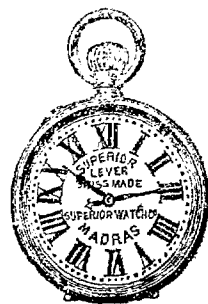
బాధోపశమనము, సుఖసాధనము.

రక్తమాంసమయమైన శరీర మనేక విధములైన బాధలకు బాల్పడుచున్నది. తల్చినాపి, కాల్రనొప్పులు, కీళ్ల పోట్లు, వాయువునొప్పులు, దగ్గు, పడిశము, బొణుకులు, గాయములు, పంటిపోటు, తేలుకాటు, ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు మొదలగు బాధలు సుఖమునకు భంగమును గలిగించుచున్నవి. బాధను తీసి వేసి సుఖమును గలుగజేయుటకు అమృతాంజనము సిద్ధక్రియయని అనుభవము వలన గనుగొనబడినది. సిద్ధమైన సులభమైన వెద్యసహాయము.

సుప్రీంకోర్టు లీవర్ జ్యూయలువాచ్.

కొలుసుతో నహా ధర రూ 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ కలదు.

ఈ గడియారము దేవులమీస
మాకం వెని వేరు ఎట్టనిసిగా
తో నాద్రంపుడి యుండును.
ఇది గా చుట కందమై తలచి
మును, దేవుల పూర్వ అను గాను
దోమునుగలిగి మొరటుపనులను
దగియుండును. పెట్టెమాత్ర లా
భాగమున గ్యారంటి చీటి అతి
కించి యుండును. సీమ నుండి

పాక్షాత్తయారచేయబడినది. కాని సెవరియొద్దను జిక్కఁబడికొక్కరును తీయుదురను తలంపుచేతి తప్పున వెలసించితిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవించున దెలియును ఇదివఱక నేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని సంతసించినన, తమముట లేందుకు? ముఫీతియూర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టువాళ్ళు నెం167, మద్రాస్.

య ద ష రి త ము

సంవత్సరాదిసంచిక!

సంవత్సరాదిసంచిక!

ఆంధ్రపత్రిక యొక్క అరవ సంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆ సంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము సంతయును కలనకపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింకాదివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జన్మని, ప్రాను, రుష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ పూర్వాహములు, వాటిఫలములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము నాటిఫలములు; 5 దుర్దగుల్మ నిర్మాణము వాటిఫలములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రీచురింపబడి యాంగ్లప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	1	12	0
ఆంధ్రవార్తపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కేమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ పనులు చేయబడును.

యుద్ధచక్రత్రసంచికను బడయగోరువా రిష్టటిరుండియును (చందాబాదులును కానివారును) ఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును.

దిన నారపత్రిక చందాదారులకు తెలిసినట్లు, పత్రికలు మాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంజుశెట్టిపేటి, మద్రాసు.

క సూ రి.

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలింత
రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు,
పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర
తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న
ప్రియమగుటచేతను, నవరస సమయములందు వీరకుట దుస్త
రము. మాడిపోయిందలి కస్తూరియందితర పదార్థము లేవియును
జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మా తావునుండి కొనివారల కీవిష
యము తెలిసియున్నది. కొననివా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము
తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మౌన
పొరు తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

తూలం 1-కి గ్రా. 30-0-0.

కలరాపూతలు

ఉచ్చే 1కి 12 మాతలు వెల రూ 0-6-0

కలరా స్లేగువలనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమామృతైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరాయుర్ను చోట నీటిని యచిత్రాగుట యుక్తము.

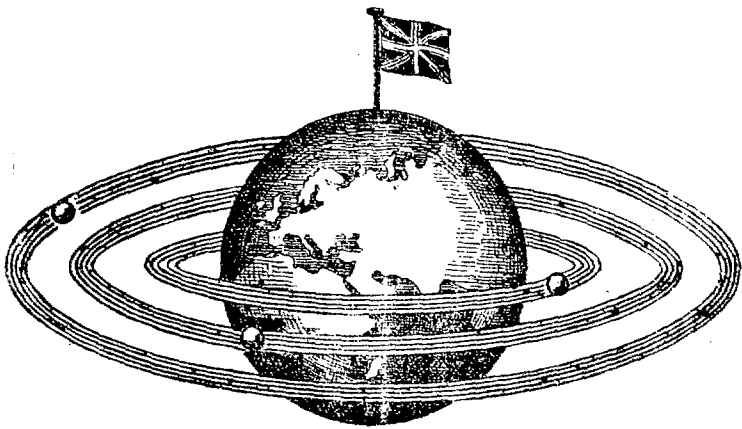
తామరస్థైలము

మా తామర
లము ఒక్కవజ్రా
ను ఆరు లకాలకు
కొని నాలుగువ
సారులు రాచినయె
డల కామర నిర్మా
లమునను, పయము
కాని యెడల మీ
ఆరులనాల్గు టిరిసి
తీసికొన వచ్చును.

అమృతాంజనము దిహి, { 108. శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ, హం హాయి.
6-7 కేరళు సుజీవీధి, ముదాను.

ప్రపంచ యుద్ధము.

గునమార సంక్రామము!

దిత రూపము !!

యోధా గణుల భావ చిత్రము !!!

మూరొప్పిండ్లమండలమున, అల్లకల్లలముచేసి వక్త్రవహనమునకే బాంబులను జుగత్ ప్రళయస్వరూపముగా నాకొత్త బాలశైర వుసినలె విభజియండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్ను, ఆయా దేశపు రాజధిరాజులనున్ను, చక్రవర్తులనున్ను, ప్రశస్తి పుణ్యముగా జూచి నట్లు కనబడ నుండరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించినట్టి యుద్ధవైఖరి గాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.

త్వర తే యుద్ధము! స్వల్ప మే ప్రతులు !!

భోతకాల్పకొసిన మర్కటమువలె అక్కడికిచికి తిరుగుచు వ్యాపారవాణిజ్యమున్ను, యుద్ధనావలనున్ను హతము చేసి శుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు హేతువైన ఎవ్వడను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మృదానురు ముట్టించి జేసిన అనాగతములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిద్ధియను నానయుచు బానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, జర్మనీ, జపాన్ చక్రవర్తులనున్ను ముగ్గధన దుశ్శాసనులవలె కాంగొన్నికి హేతువైయుండెడి జర్మని ఆస్ట్రీయా, టర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్ను నాకానాయకులనున్ను, నాయువిమాన నాయకులనున్ను జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచును! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతుల మనసునకు సులభముగా బోధకమగుటకు సందియములేదు. దీని నెల. 1 రూపాయ.

మ.రా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రజరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన పోల్లలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క కటమును మార్గసకట్టుల జట్టి నలగక బ్రద్రముగాజేరునట్లు పంపెదము. నేటికే వ్రాయండి!

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

మండల పరిపాలనావివేచనము - మహమ్మదీయాభిప్రాయము.

మేము పరికింపగలిగినంతలో ప్రతివానినిని తెలిసియున్న యాయనయ్య మైన వివరములను మరల నేకరువు పెట్టుట యావశ్యకము. అట్టివ్యాఖ్యానమునకార్యములలో మహమ్మదీయులు కేవలమైన సంబంధమును లేదని యాపసంఘసభ్యుల యాహుతిచింతనకై మేము విశ్చి కనుగొనదగినమైతిమి. కాని, అట్టి ఘోషావృత్తులకు హిందూమతాచార్యులనువలెంచెద గనెడి యభిప్రాయమును వివరించు సందర్భమున మేము మా సమకాలికులగు హిందువులతో నేకీభవింప నలసిన తాత్పర్య మాకు కలదు. కీర్తిశేషుడైన వివేకానందస్వామి హిందూదేశమాత్రముకొక్క యుద్ధవిధులగు పుత్రరక్షణములో నొకడు. హిందువులవలెనే మహమ్మదీయులకూడ ఆయన గౌరవపూర్వకముగ స్మరించెదరు. వివేకానందుడును, ఆయన గురువరెబ్బండగు మహమ్మదీయు మహమ్మదీయు ప్రవక్తన భగవత్సంజ్ఞాహనునిగా గౌరవింపబడుచున్నాడు. ప్రస్తుతిముదంగ యావశ్యకతల సహజగుణముగానున్న స్వార్థత్యాగ బుద్ధికి వివేకానందుని బోధనమే చాలవలె అగు హేతుభూతము. వివేకానందుడు విశ్వజనీన ప్రేమను విశ్వజనీన సోదరత్వమును బోధించెనేకాని మరేభూతుకవిద్యను బోధింపలేదు హిందువులగు తల్లిదండ్రులు సమవిడ్డలను రహస్యసంఘములలో చేడనట్లు ప్రాణాపాయకముగా చేస్తుటకు కూడ వీలులేదు. అహమ్మద్ మరీక్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రష్యాపైరవ రౌద్రదార్యము.

యుద్ధ మారంభమైపుటి నుండియు రష్యాప్రభుత్వము వారుపోర్టుగల్గెడువలని యాదాయమును పోగొట్టుకొని యున్నారు. ఒక సామ్రాజ్యాభివృద్ధి సమస్యని యీ మద్య వికేషముయొక్క వివేకాగము నెలిపితేయక బడినది. 1912 క సంవత్సరమున రష్యాను 26 కోట్ల గాలనుల మద్యము సుపయోగించియున్నారు ఈ సారాయములని యాదాయము 40 లక్షల దాలరులు; ఇందులో ముక్కలవంతకు నికరమైన లాభము. ఈ మద్యమును మార్పిజేయుటలకు సామ్రాజ్యాధిపతుల వైదవలు సమమైనది. యుద్ధమువలన వ్యయపుధికముగు చున్న యీ సమయములో నింత పెద్ద మొత్తమును పోగొట్టుకొనుట మహాత్యాగము. ఇది రష్యాను చక్రవర్తిగాక మహావారకార్యము:—అని మలబారు హెర్బాల్స్ వ్రాయుచున్నది.

అనూయ్యాజనములైన భేదములు.

ప్రభుత్వ సేనలోకి తీసికొనిపోబడిన స్వచ్ఛంద సైనికులకిచ్చెడి బత్తెలను విషయమై యనూయ్యాజనములైన భేదముల కెడమిచ్చుటలు తెలియుచున్నది. కటుంబ భగవాను యూరేషియనులకు మాత్రమే యియ్యబడుచున్నది. ఏభర్త మూతలను సహసరించి యేకార్యపద్ధతి ననుసరించి యీటటుంబ భగవాను హిందువులవలన హిందవ క్రైస్తవులను నియ్యబడక పోయినచో మాకు తెలియవచ్చును. వీరికి కూడ టటుంబసంరక్షణభాగము కలదు. జాతిభేద నిరూపణము తప్పటికిని చెడ్డవి; అందులో ప్రకృత సమయమున మతికొన ప్రత్యేకించి చెడ్డవి. అప్రప్రియమిట్లే యుద్ధమైనది. ఈయవ్యాధిపద్ధతి నెంతకీఘ్రముగా తొలగించిన సంతమించి. ఇది కాననిరూపణ సభలో ప్రశ్నింపబడిన విషయము. అంతెప్పుకొన్ను స్పష్టమగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

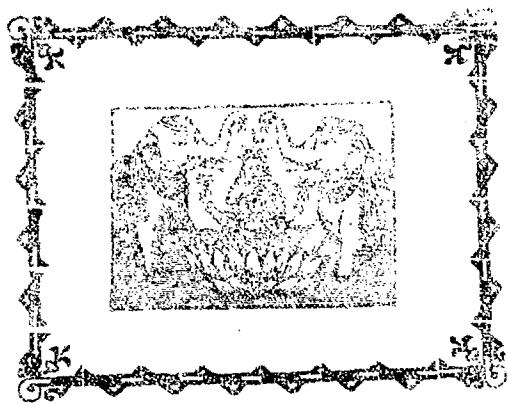
ఒకచంద్రోష్ చమావేళము.

[వర్ణాపురం పురవాసి].

సాధారణముగ యుద్ధోగములు వారివారి విధివృత్తికార్య నిర్వాహణ చేయుటకునే యెక్కువ యాసక్తి గలిగియుండుటయు, శరీరాశోగ్య సంబంధ కార్యముల నిల్వ ముడియుండటయు, సాంఘికాభివృద్ధి సంబంధ విషయముల చెడచెవిరి పెట్టుటయు, యము యాచుచున్నాముగాని, సంపాద వివార తర్యులనూలు, స్నేహసమావేశములు, శిరరాశోగ్య దాయకములగు ఆటలు వీరికి మిక్కిలి అరుదని చెప్పవచ్చును. రాసింబగళ్లు కఠినముగ పుక చేయుచు నియు, విశ్రాంతి బొందగూడదనియు, సాంఘిక సత్కార్యములకు దూకులే యుండవలెననియు బోధించు నిర్బంధములేవియు గవర్న మెంటు వారు నియమించి యుండని సంగతి అందరికి తెలిసినదే. అయినను జ్ఞానివిహీనులై కొందరుశోగియును శ్రేష్ఠులుగా పడిన ఈగలవలె అశీఘ్రములలో బడితే మరల్చితేక శరీరాశోగ్యము దప్పి అకాలమరణములగుడ బొంగుచుండుట మిగుల శోచనీయము. ఈ నెల 19-20 తారీఖులు నెలపునెములగుటచే మా గ్రామోగ్యులు కొందరును స్త్రీదళము లెడు పడవల దీసికొని ఇక్కడకు సుమారు రెండు మైళ్లదూరమునకున్న వైసతియందీ తీర్థస్థలమున గన్నవగ నున్న గ్రామమునకు వివాహరమై వెడలియుండుట చూచినవారందరికి కడు సంతోషకరముగా నుండే ఈ గ్రామమునకు ఆమలాపురము నుండియున్నదూరము గల మంచి కంకరరోడ్డు గలదు. రాజోలునుంచి పడవలనుచు కాలవము, రోడ్డునగుడ గలవు. అక్కడనే గోదావరీవాహులకు వకిట్ట, వైసతియను

నీలి వేగువేగు కొంతదూరము పారి సముద్రములో పడును. ఈ వైసతియయొక్క వెడల్పు సుమారు ఒక అరమైలు వైగ నుండును. దీనివైస ఒక అక్విడక్టు కట్టబడియున్నది. ఈ అక్విడక్టువైసంచి రాధారీపడవలు పోవుచుండును. అక్విడక్టు క్రిందనుంచి వైసతేయ ప్రవాహము పోవుచుండును. సర్ హెచ్. కాటక్ దొరవారిచే నీటిల్లాలలోకట్టబడిన ఈఅక్విడక్టు రెండవసంకార్యముని చెప్పవచ్చును. ఈ రెండుపాతలకు మధ్య నున్న నగరంఖండముని పొలమనుకొనములకు ఈఅక్విడక్టువైసించి నున్ననీరు పల్లపువైపుకు మెరకవైపుకు సమృద్ధిగను పోవుటచే ఈగ్రామములన్నియు మిక్కిలి ఫలవంతములై గత్తుగర్బము లుపించుకొనబడుచున్నవని చెప్పవచ్చును. ఈమహాపకార మొనరించిన కాటక్ దొరవారిపేరు ఈ అక్విడక్టు చూచిన ప్రతివారికి జ్ఞాపిరాకమానము. వర్షాపురం, రాజోలు, ఆమలాపురమునంచి కచ్చిన ఈ ఉద్యోగముల సమావేశము మిక్కిలి కొనియాడదగి యున్నది. కొందరు డిప్రెస్సుయనునటులు, సలు మేజిస్ట్రేట్లు, తహశీల్దార్లు, సలు రిజిస్ట్రార్లు, సలుడివిజను అశీఘ్రులు, సలుఅసిస్టాంట్లు యింకన్ని క్లర్కు పోలీసుముక్కో స్పెక్టర్లు, సలు యింక స్పెక్టర్లు, కొందరు కలెక్టరులుఉద్యోగులు, వోదరునియర్లు, స్త్రీదళు లొనగువారు ను అకస్మికముగా నీసమావేశ మలంకరించిరి సంగీతములు, సాహిత్యములు, స్నానములు, సదపరీవాహములలోను కాలవలలోను బోటుపి కాల్లు, భోజనములు, ఫలాహారములు, లోనగు సర్వాసందములబొందరి. వీరికొందరు 10-15 సంవత్సరముల క్రింద చూచినవారుగలరు. పాతస్నేహముల హెచ్చరించువారును, కొత్తస్నేహములు గలపుకొనువారును, అధిక ప్రస్తావనలు, కబుర్లు, నగవులు, హాస్యములు, ఆటలు, పాటలు లొనగుపనులచే నిద్రదరు నిర్మలా నందము బొంది కాలముగడిపి. ఈ కుగ్రామమున వీరి సమావేశము మిగుల చతుత్కాముగ కనబడెను. వీరిలో కొందరు తమిలులు కూడనుండిరి. బ్రాహ్మణేతరులును నుండిరి. అంజనను వీరిందరు అభేదముగ సంపదించుటయు ముచ్చటించుటయు గన్నుల పడుగవలె నుండెనని చెప్పగలిగియున్నది. ఇట్టి సమావేశ సమావేశముల వలన గలగు బాధలు లింగియని చెప్పనవసరములేదు. స్నేహభివృద్ధియును శరీరాశోగ్యము వికాసత్యము ముఖ్యఫలితములని చెప్పదగియున్నవి ఇట్టి సమావేశముల మతికొన్న దని అభ్యుదయము చేయుటకు వీరొందినట్లును తెలియుచున్నది. ఈ సమావేశము మిక్కిలి జయోరముగ నెరవేర్చబడెను. సేవావృత్తి బంధముల నప్పుడప్పుడును శ్రేంపి ఇట్టి సమావేశలాభముల కైకొనుటకు ఉద్యోగము లందరు ఇందు మూలమున హెచ్చరింపబడుచున్నాడు.

శ్రీ బొప్పిలి మహారాజు గారిచే నొసగబడిన రెండవ బహుమతి (4 ఆర్ అండ్ సన్స్ వాచింగ్) మా రాజ మంత్రి జేము మెంబర్లగు (1) రాజమండ్రి మ్యూనిసిపల కౌన్సిలరీ యన శైవ్యకృతును, ఫస్టు ఎయిడు మెడలిస్టునునగు నాయన వెంకట నువ్వా రావు నాయకుగారు, (2) జి. నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు, (3) వి. రామనాథంగారు (4) ఆర్, వెంక ఠేశ్వర్లుగారు అనువారితో గణించబడి మా గౌరవరి జిల్లాకు మిగుల గౌరవును తెచ్చుటయేగాక, వీరు శైవ్యపురిలో శ్రీ గవర్నరుగారి సన్నిధిని రాజధానినుండివచ్చిన 34 జేములతోఁ గల రెండవతరగతి బహుమతిని కైకొనినందుకు మాపురశివీలో స్వస్థులు గాశేమి, శేరుమక గాశేమి, తదితర పురవాసులేమి, మిగుల ఆనందించుచున్నారు. 1912 సం॥ లో యీ అంబుల తెన్ను క్లాగును ప్లాపించి మాపురమునకు యిట్టి గౌరవమునకు కారణ భూతులగు డాక్టరు Fernandez ఫెర్నాండెజు దొర గారును, దీనివృద్ధిపరుచు కోరికతో బహుప్రయోనలకు లోకై అంబులన్నియులకు త్రవచుగ తగు ఉపదేశముల నిచ్చుచుండి యిప్పుడు వీరిని బహుప్రయోనముగావించిన డాక్టరు చెన్ను దొర వారును, వీరిరువురకు బహుసహాయ కామితై స్వకృపితే అం బులన్నయులను ప్రోత్సహింపచి యీసంఘము ఆభివృద్ధిచేయు ప్రయత్నించుచున్న మెవలిక్కు కుబ్బారావు నాయుడు గారును బహుశాసూ హాతులు.

ఆంధ్రవత్తిక

1915 వ సం॥ మార్చి నెల 5 వ తేది.

శుక్రవారము.

శాంతియు సుఖమును ప్రసాదించును

ఆంధ్రసేవక సంఘము

గోకలే సందేశము.

మహాపురుషుడు గోకలే ద్వైతాద్వైతవిశిష్టాద్వైతముల సారమును మూటివి తన జీవితమున ప్రతిఫలించి జేసి మనకాదర్శమును జాపితీర్తిగాంచి నాడు. పురుషప్రయత్నము ద్వైతపార మెరింగిన గాని ఉత్సాహపూరితముగా నిరంతరముగా కొనసాగడు. 'నేను' 'నాది' యను నభిప్రాయము లేక చోట పరిశ్రమకు నడములేదు. ఇది నాదేశము; ఇది పెరవానిదేశము. ఏరు నాజనులు; వారు పెరవాను - అనునది విభేదము గమనింపక జనించునది గాదు. ఇట్టి విభేదము గమనించుటలో నత్యుదాత్త భంగిని గోకలే ప్రవర్తించెను. లోకమున నేమూలకు ప్రయాణము సాగించినను, ఏలోకమాన్యని దర్శించి మాటలాడినను, ఏనిమేషమున నేతలంపు హృదయమున భారనిచ్చినను అన్ని జీవకార్యములకును నాధార భూమిలో భారతమాత సందర్శనమునూత్రము గోకలేకు తప్పినదికాదు. నే చేయు పరిశ్రమ నాభారతమాత తృప్తికై నాసోదర వరుల శ్రేయస్సునకై, నామాతృభూమిప్రవృద్ధికై చేయుచున్నానను భావమాతనియెడ పరిస్ఫుటముగా కాన్పించుచుండినది. ఇట్టి 'నాది' యను నభిమానము త్రమరితుండనడగుటచేత నాతనియందు ద్విత్య భావముండిన దనుటలో తప్పులేదు. కాని ఆ నాది యనుభావము మితిమీరి పోయెననియు కార్య భంగమగును. అట్టి మితిమీరుటచేతనే నేటి మహా సంగ్రామములు ఘోరవ్యాపారకక్షలు పాశ్చాత్య దేశములలోను, ఐకమత్యాభావము, నిస్పృహ హృద్యద్వైతముగనువి, మహాదేశమునను సంభవించినవి. ఇతరుడు నా వంటివాడే. నావంటి యాతలే అతనివి. అతడు నాయనికి కారణ భూతుడు. నే నాతని యనికి కారణభూతుడను. నిజమయగా నిద్దరము నొక్కటియే. అతనికి నేను నాకాతకు సహాయులుగా కున్నామేము లేనిహారమే. ఆకలిగా మే మిరువురమును నొక్కరే. అను నిట్టి తలంపులు కలుగక పోవుటచేత స్వార్థపరత్వము ఆకస్మాత్తులుగ వచ్చుది. బలముండేనని అది కన్న గానమియై ఇతరులపై బడుటలో పరిణమించుచున్నది. వారిచే నాశనమందుట యగునో యను సాహసచర్యముననే జనింపదు. బలము లేక పోయే నేని లోకమేమైన మనకేమి. మనబ్రతుకు మనము మాచుకొని పోవుటయు. మిన్ను కున్నైన మన కేమివచ్చును. మిన్ను మిన్నైన మనకేమి లాభము. ఇతరులలో కోర్కెముదలన లేనిపోని ప్రతిబంధములే కాని స్వాతంత్ర్యమొక్కటిది? దేవునిశ్చేష్టచేతిచ్చుకొనిగలదు. కాని నేనో వేదాంతములు ప్రారంభమయి ఇచ్చటి మహావైరుధ్యంలేని నిరుత్సాహమును నిష్పదముచున్న సేవక మేర్పడుచున్నది. ఇట్టి సేవక

మునునిరసించి జయింప దలచినవాడు ప్రతిజీవము నందును తన ప్రతిబింబమును కనవలెను. ప్రతికదలికయందును తనహృదయముయొక్క కదలికను అనుభవించ వలెను. ప్రతిశబ్దము నందును తనయంతరాత్మ శబ్దమును గ్రహింపవలెను. అనగా ప్రకృతిప్రపంచమెల్ల తానే యైనట్లెన్ను కొనవలెను. పరమాత్మ యొక్కయలువే తాననుట నెరుంగవలెను. అప్పుడుగాని ఇతరులయెడ కారవముకుదురను. అప్పుడుగాని వారి లోపాలోపముల పరిశీలించి సహించుగూడ మలనడదు. అప్పుడుగాని సంఘము తిరస్కరించు చున్నను, సంఘమును నడుపుచు సంఘముతో కలిసి ఫలప్రదముగా జని చేయు హృదయ దృఢ్యము కలుగనేరదు. అప్పుడుగాని తనసంఘమునకు లోకసంఘములలో గల స్థానమును మానవుడు చక్కగా గుర్తెరుంగ జాలడు. పెక్కులయ్యను నొక్కజేయని గుర్తెరింగి ప్రవర్తించిన మహాపురుషులలో నిజముగా గోకలే నిదర్శనము మిక్కిలి యద్భుతము. ద్వైతమొక విధముగా సహంకారమును బెంచిన నద్వైతము మరొక విధముగా సహంకారమును బెంచుచున్నది. ఇందు నేనే బ్రహ్మమను నుచూహయొకటి బయలుదేరి మానవు డొక్కొక్కవేళ సర్వజ్ఞత్వమును నానోపి చుకొని తానయిమాత్రు డనుటను మరచి తన ప్రయత్నములు సాగక పోవుటతోడనే అసంతృప్తుడై కార్య నిర్వాహకుడు కాకపోవుచున్నాడు. మరొకొన్ని వేళల వ్యతియాలోచనలను అసంతృప్తిగా బరపుచు కార్యపర్యతమును మరచుచున్నాడు. ఈరెంటికిని ప్రతీకారము తాను సర్వనియామకుడు కాడని యెరింగికొనుటయే. నియామకుడు మరొకొకడున్నాడని యెరింగికొని తానాతడు కాజాలడనుటను స్మరించి ఆతనికి భక్తియొనర్చుట. ఈభక్తియే విశిష్టాద్వైతసారము. నడచునది సర్వమును మేలునకే యనియు ముందు రానుండునది మనము చూడకున్నను నాపరమాత్మ నియామకముచే శ్రేయస్కరమే యగుననియు ప్రయత్నాపేక్షులగుటకు సిద్ధుడై ముఖ్యాధారము దీని వలననే గోకలే ఎన్ని యవజయము లెద్దిగినను నెనుడియక పనికిమానిన యాహులను పెంచక యనుదినమును పట్టినట్లు విడువక దీక్షతో పని చేయుచుండినవాడు. మైందవ మతసారము నీరీతి తనయందు పుంజీభవింప జేసికొనియుండిన గోకలే సందేశముచు మనము గ్రహించితిమేని మనమును వెంటనే ఆంధ్రసేవక సంఘమును నెలకొల్పి చిన్ని గోకలేలైన కనుభాగ్యమునకై పరిశ్రమచేయగలవారము కావచ్చును. ఈయాంధ్రమహాజనసభ నాటికైన నాంధ్రసేవక సంఘము ప్రారంభమగునట్లొందజేత మొనర్చునేని నిజముగా గోకలేకు మనము గౌరవము చేసినవారమే యగుదుము. లేదేని మనము వట్టిశుష్కవాదకులమును శుష్కహృదయులమును కాక తప్పదు.

గోకలే స్తరణసభ.

నిన్నటి సాయంతాలము మానగరములోని పురసాధమునకు వెనుక నుత్తరపు ప్రక్కన జరిగిన మహాజనసభ ఇచ్చటి అప్రతిమాన సభలలో నొక్కటి. అట్టి సభ కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద గోకలేముఖమునందలి వెలువడు వాక్కుధారసము గ్రోలుటకుచేరి యుండెను. నాటికి నేటికి మరల నిన్నటివలెనముచేసిన సభ అదే గోకలే మహాపురుషుని సంబంధముగలదని బడత నదేసమృద్ధముకలదనియు యుండెను. అయిన నిన్నటివలెను ఆమహానుభావుని వాక్కు వివరాలేక. ఆదివ్య సుందరవిగ్రహము భౌతికచక్షువులకు కాదరా లేదు. అవికాస

నిన్ను దృష్టి వినువారల హృదయోత్సాహమును నింపలేదు. కాని యొక్క మహాశక్తిమాత్రము ఇది యన్నియు లేకున్నను వృద్ధులనువయోవంతులను విద్యార్థులను విద్యావంతులను మహావైశ్యవృద్ధులను సాధారణ ప్రజను అధికారులను అనాది కారులను స్త్రీలను పురుషులను భారతీయులను ఐరోపీయులను హిందువులను మహమ్మదీయులను క్రైస్తవులను పారసీకులను వారు ఏరననేల బ్రోచు సామాన్యమున నెన్ని తెరంగుల జను లున్నారో అన్ని తెరంగుల వారి ప్రతినిధులను నొక్కచోటికి ననుగ్రహదయములతోను ఆర్థికచక్షువులతోను సమావేశపరచి వైచెను. సభ ప్రారంభము కాక మున్నే ఏర్పడిన కుప్పిలుచాలక వానికి వెనుకభాగము కుప్పిలపైనుండు వారికి నాలుగు వంతులుగ ప్రజక్రికీలైనను. ఆమహాజన సముద్రమున కానవచ్చిన వ్యక్తులను కొంచెము గమనముతో చూచియుండిన నందులో ననేకులు తమ దివస కృత్యములను తమ తమ కార్యాలయములలో కష్టపడి తీర్చికొని ఇంటియాశనైన పెట్టుకొనక విచ్చేసినట్లు విశదమగు చుండెను. ఇట్టి మహాత్తమ కారవము గోఖలే యాత్మకు దక్క మరెవ్వరికి చెల్లగలదు? అతడు మహావక్తయందమా? ఈమైందవ భూమియందే ఆతనిని మించినవారెందరో యున్నారు. మహాశక్తుకు కందమా? మహారాష్ట్రమే అతనికింటె వలంతులను జూపగలదు. మహామేధావి యందమా? ఆతనిని మించిన వారులేక పోలేదు. ఆదర్శోద్దీపకు కందమా? ఆతనిని మించిన వారెందరోగలరు. ఇట్లొక్కొక్క విషయమును విచారించినచో నాతనిని మించు వారుండకపోరు. అయిన నామించు వారందరినిగూడ గోకలేకు గలిగిన కారవము కలుగలేదు. ఏలయని యాలోచించుట కర్తవ్యము. దానికి ప్రత్యుత్తరమెంతో వెదుకవలెదు. ఆతని యందు సర్వసద్గుణములును సర్వసామర్థ్యములును సమభాగముగ నెలకొనియుండెను. ఇదయేఆతనిజీవిత విజయమునకు నాధారము. దీనినే అనేకులు నిన్నటి దినము ఉపన్యాసకు లందరును వ్యక్తపరుప ప్రయత్నించిరి. ఆతనిలో నొక్క సుగణమున కన్న మరొక యొక్కటి యెక్కువగా నుండెనని చెప్పదలచితిమేని రాజకీయముగా నాతనిప్రతి స్పర్ధయై యుండక. సర్వోహార్థి స్థూలమగుచు, గోకలేమిత్రులైన డాక్టరు నాయరుగారును జెప్పిన వాక్యములను స్మరించుకొనిన జాలును. సర్వోహార్థి స్థూలమగుచుచెప్పిన దానిననుసరించి గోకలే తమకు గాజకీయముగా ప్రతిఫలించి తాము ప్రత్యుత్తర మియ్యలేనట్టి ప్రతిభతో నెదుర్కొనినను ఆతనియందెల్లప్పుడును స్ఫుటమగు హృదయనైర్మల్యము కానవచ్చుచుండెడి దట. దానికి సమానముగా గోకలే యందు పట్టుదలయు స్వార్థత్యాగమును వసియించుచుండెను. డాక్టరు నాయరుగారు గోకలేను 1912న సంవత్సరమున జూచి నీవిక పరిశ్రమచేయవలదు. జబ్బుపడుచున్నావు. విశ్రాంతి తీసికొనవలసినదని చెప్పిరట. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా దేశమున కవసరమగుకార్యములు ఒక్కమానపుని ఆరోగ్యానానోగ్యములకై నిజమని గోఖలే పత్తెనట. ఉసురులు పాయనకృషి గూడ దేశసేవను తలవెట్టిన మహాపురుషు డెట్టిస్వార్థత్యాగి కాజాలకు? ఇట్టిస్వార్థత్యాగికి ఇట్టి మహాపురుషునకు నెట్టిస్తరణ చిహ్నమును నెలకొల్పిన పది నిజముగు చిహ్నము కాగలదు? నిన్నటిసభలో రెండు సర్వోహార్థి ములు తీర్మానించబడినవి. ఒకటి గోకలే శిగ్రహము. ఇది యుత్సాహవ్యవస్థలందరకును లోకమీ యుగమునజూపుచుండు మర్యాదకు సమగుణముగా నేయున్నది పాశ్చాత్యపద్ధతి తాతపాదలకులకై

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లండు

డాన్లెల్లు ముట్టడి.

8, 9, కోటలమీద ఫిరంగులు కేయముండుట.

లండను మార్చి 4:— ఆంగ్లేయ సాకాదళ సంఘము వారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— ట్రైంఫ్, ఓషను, ఆల్ఫియాను అను యుద్ధనౌకలు డార్జిలింగ్ జలసంధిలోనికి ప్రవేశించి 8 వ కోటలమీద ఫిరంగులను వేసినవి. టర్కీవారు దీనికి సమాధానము చెప్పచు ఫిరంగులను కాల్చిరి. మనలో ఆర్థుండు దెబ్బలుతిగినవి. సాకోబు సింధు కాఖలోని నాలుగు పరాసు యుద్ధపుటోడలు, బులైరును ఫిరంగులనువేసి కొట్టినది. కనో పనులు, స్వీపునరు, కార్నవాలను, అను నౌకలు, మంగళ వారమునాడు, 8, 9 కోటలమీద ఫిరంగులను వేయుచున్నవి. 5 వ కోటలోని, ఫిరంగులు మోగకుండు చేయబడినవి. ఈ మామయ్యుద్ధపు టోడలను దెబ్బలు తిగినవి. కాని ఒకరికి మాత్రము దెబ్బలుతిగితెను. ముట్టడి జరుగుచున్నది.

పరాసు అధికారులు చెప్పసంగతులు.

పార్సీలు:— పరాసు అధికారులు ప్రకటించిరి:— సారసు సింధు కాఖలోని పరాసువారి యుద్ధపుటోడలు, మంగళ వారమునాడు బులైరుకోటలమీద ఫిరంగులను వేసినవి. పారకాచుటకు నిష్క్రమింపబడిన ముందున్న నైని టులు దీని వదిలివెట్టి యుక్తదకో వెళ్ళిపోయిరి, కాకుండా మీదనున్న వంతెనకు చాలవచ్చును గలిగినది.

వాయువాస్త్రాసాను ధ్వంసముగట.

ఎఫ్. డార్జును, వామిడి, సి. పైరట్ కోటలు నిశ్చయము చేయబడినవి. మంగళవారము వేసిన ఫిరంగుల వలన బజికయావద్దనున్న వాయువాస్త్రాసాను ధ్వంసమయినది.

యుద్ధపుటోడలు జలసంధి ప్రవేశించుట.

డాన్లెల్లు జలసంధిలోనికి 52 యుద్ధపుటోడలు ప్రవేశించినవి.

మరికొన్ని వివరములు.

ఆంగ్లేయ సాకాదళము వారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— సోమవారము పదునొకలకు గంటలకు డార్జిలింగ్నుట్టిది తిరిగి ప్రారంభమైనది. ట్రైంఫ్, ఓషను, ఆల్ఫియాను అను యుద్ధనౌకలు, జలసంధిలోనికి ప్రవేశించి, 8 వ కోటను, 'వైట్ టెక్స్' వద్దనున్న ఫిరంగి దళమును యెదిరించినవి. కోటలలోనున్న ఫిరంగులనున్నగు నవి తిరిగి కాల్చబడినవి. ఆంగ్లేయవిమానము వైట్ టెక్స్ సంగతినందర్పములను కనిపెట్టగా టర్కీవారు క్రొత్త ఫిరంగులను పెట్టుటకు కొన్ని సానులను దిమ్మలు మున్నగునవి

యుండునట్లు కాక భారతీయులకు యాత్రాస్థానమైన పుణ్యక్షేత్రమగునట్లు హైందవపద్ధతినినుసరించిన బాగు ప్రజల బాహ్యదృష్టి నాకర్షించి ఇట్టి మహాపురుషుడు ఉండెననియు నాతనివలె తా మెల్లరును నుత్తమ దీవులు కావలెననియు స్ఫూర్తిచుకొనుటకు ముందటితరముల కిట్టిచిహ్నము లావశ్యకములే యునవచ్చును. అయిన నీ చిహ్నములతో గూడ మానవులచిత్తము నాకర్షించి యుత్సాహమును బురికొల్పి స్వార్థత్యాగమునకు కార్యరత్నమునకు బూను నట్లొనర్చి మరల గోకలే యంతటి నారిని అతనిస్ఫుటతమ ప్రతిబింబములనునట్లు దేశముననుద్ధవింపజేయు ప్రతిస్థాపన బాగుగా నాలోచించిచూడ నత్యుత్తమము. అది అతడేర్పరచిన కేశసేవక సంఘమును ఆసంఘపద్ధతియు ననుటకు సందేహములేదు. నిన్నటి దినపునభయందు ఆసంఘమునకు లోడ్డుద నిర్ణయించి యుండుటయు సంతృప్తికరమే. ఆసభను దృఢతరముగా చేయుట వలన ఆపద్ధతిని ఇతరవిధముల నభివృద్ధిపరచి దేశమునకు కావలసి సంతమంది నిర్మల హృదయులగు సేనకులను సిద్ధముచేయుట వలనను హైందవ భూమి పాలుపడి నేడొక్కనాడు గాక యెల్లప్పుడును గోకలేయాత్మకు గౌరవము నొనర్చుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

కట్టబడియున్నవి. కాని, ఫిరంగులుమాత్ర మున్నవడి, యంగడ లేదు. నీటిమట్టమున కొన్ని గనులు పెట్టబడియున్నట్లుకూడ నివి తెలుపుచున్నవి.

శత్రువులు ఫిరంగుల వేయుచున్న సోమవారమురాత్రి కొన్ని యుద్ధనౌకలు, కోన్ హాజు అగ్రమునవలె మెలుపున దూరముననున్న గనులను తొలగించినవి. మూలని వాచిటల కారుగుండు దెబ్బలుతిగినవి.

బూలీయుల అవలనున్న పరాసు నౌకలు టర్కీవారి ఫిరంగిదళమువలన, ఫిరంగులు వేసినవి.

జలసంధి ముఖద్వారములోనున్న కోటలమీద ఫిరంగులను వేసినందువలన, టర్కీవారికి ఎన్నియో ఫిరంగుల నౌకల నమైనవి. రెండు అశ్వేషణశత్రువులను 6 వ కోటయొక్కయు 8 వ కోటయొక్కయు ముందునామగ్రియునాడ ధ్వంసమైనవి.

కనోపను, స్వీపుమెన, కార్నవాలను నౌకలు మంగళ వారము 8 వ నందు కోటలమీద ఫిరంగులను వేసినవి. 9 వ కోటలోని ఫిరంగులను, ఇతర ప్రదేశములలోనున్న ఫిరంగులను, యుద్ధనౌకలమీద అగ్నివర్షము కురిపించినవి. 9 వ నందు కోట సాయంకాలము 4-50 నిమిషములకు శత్రువు చేయబడినది. దీనికి చాల నమముకూడ గలిగినది. 5-30 నిమిషములకు యుద్ధపుటోడలు వెనుకకు వచ్చినవి. యుద్ధపుటోడలు మూడింటికి దెబ్బలు తిగినవి. కాని ఒకనికిమాత్రమే కొద్దిగాదెబ్బతిగినది. వాతావరణశిథిలతకుగ లేకపోవుటచే, విమానము వైకౌరి సంగతి సందర్భములను కనిపెట్టుటకు నీలులేదు. రాత్రియంతయు మందగనలు తొలగింపబడినవి. ముట్టడిజరుగుచున్నది. ఆంగ్లేయ పరాసునౌకలతో పనిచేయుటకు గుస్వావారి 'అస్కోల్డు' అను క్రూరదళ వచ్చినది.

మిత్రమండలివారి నైనిటలు సమీపించుట.

లండను మార్చి 4:— మిత్రమండలివారి నైన్యములో మొదటిభాగము డార్జిలింగును సమీపించెనని యానెల 1 తేదీని ఏభెన్నునండి యొకతంతివార్తవచ్చుచున్నది. ఇందుకేడా నైనిటలును నెనగాలీను నైనిటలును గలరు.

జాబ్బిచక్రవర్తిగారు సాకాదళమును బరికిలించుట.

బ్రిటిష్ గారికి సందేశమునపంపుట.

లండను మార్చి 4:— బ్రిటిష్ రాజు గారికి సందేశమును అడ్మిరలు సర్ బాల్ బ్రిటిష్ గారి కంపెనీ సాకాదళమునందలి కొంతభాగమును దర్శించుటవలన నాకు సంతోషము కలిగెను అన్నిరకములగు యోధులను రకమున కొక్కటి చొప్పున నెక్కి నాచితిరి. ఓడలకు కారలసెంత సాధన సామగ్రి యుండుటయు నుద్యోగములును భటులును గనబరచిన యుత్సాహమును మనోగతమైనది. సాకాదళము పూర్వ గౌరవము నిలువనటుల నాకెంతమాత్రమును సందేహములేదు.

వేల్పుగార్లు పటాలము.

లండను మార్చి 8:— వేల్పుగార్లు నైన్యము నొకదాని నేర్పరచియు దెలిపితిమి. ఈ పటాలమునకు నీగుల్లకల నందు నొక మొక్క చిహ్నముగానుండును. వారిపతాకమునందు శ్రీరాజుగారి చిహ్నములుగూడ కేర్పడును. 'స్క్రిముఅండ్లికో' అనగా "వేల్పుదేశ మాచంద్రతారార్కమగుగాత" యనునది యానైన్యముయొక్క యాదర్శకవాక్యము. మొదటి పటాలము నందలి మొదటికంపెనీకి వేల్పురాకొమరునికంపెనీ యని నామ మివడును. ఇందులకు శ్రీరాజుగారి రంగీకరించిన వాస్తవకటనా సంఘమువారు వెల్పుచున్నాడు.

ఇంగ్లండులోని ఇంజనీరులు.

సమ్మెట్టుట.

లాహోరు మార్చి 4:— సి. ఎం. కాలెట్టుకు వచ్చిన తంతివాస్తా:— లండను మార్చి 4:— క్లెమెన్ డి ప్రాంతముల సమ్మెట్టిన ఇంజనీరులు, శత్రు పనిలో చేరుటకు నిశ్చయించుకొనినారు. కాని నీరు నియమిత కాలమునకు మంచినచేయును.

ఆంగ్లేయుల బౌద్ధస్థిమరు.

జర్మనీవారి సముపేక్షను ముంచుట. లండను మార్చి 4:— బీచ్ హెడ్డుకు అవకాశం దొరికితే ఆ ఆంగ్లేయ బౌద్ధస్థిమరొకటి జర్మనీవారి సముపేక్షను ముంచి

వేసింది. ఈస్టుమరుసు సుల్తులేరి డాక్టరలొనికి, తీసికొనవచ్చి కట్టివెట్టిరి. స్త్రీమరుసు ముందుకు వెట్టు యుక్తముయొక్క ఒక ఆకు నీటిగిపోయినది. స్త్రీమరుసు అనుగుభాగమున వేసిన చెక్కకు చాల మోపముకలిగినది. ఈస్టిమరుసు ముపేక్షనును ధ్వంసముచేసినది. గబుపేక్షనును ధ్వంసముచేసి స్త్రీమరుసుకు బహుమతిగా నిచ్చుటకు ఇంతదరకు 1160 పానులు వచ్చినవి.

ప్రాస్తు

తీవ్రమగు పోరాటము.

కన్నులారజూచినవారు తెలుపుసంగతులు.

జర్మనీవారు వెనుకకు గొట్టబడుట.

లండను మార్చి 8:— ఆంగ్లేయ కవీరము నందుండి, యుద్ధపుసంగతులను కన్నులార జూచినవారికరు ఫిబ్రవరి 6 తేదీని ఇటుల తెలియజేయుచున్నాడు:— కడచిన మూడవ ములును జాంతిగలిగియుండెను. 21 తేదీని ఇర్రెసునకు తూర్పు నమకందకములలో కొంతభాగమును ధ్వంసముచేసి 40 X 2 ముల మేరను శత్రువులాక్రమించుకొనిరని యిది వరకే దెల్పితిని. శత్రువులాక్రమించుకొనిరని విదాద బడుచున్నాడు. 1 వ నభటులును ఉద్యోగి యులును గనబరచిన నైన్యమువలన వారు ముందుకు రాలేక పోయిరి. ఫిరంగిదారులు శత్రువులు తీవ్రముగ తుపాకుల వాడు చేయుచున్నాడు. ముందునకురికి ఫిరంగులమార్చి శత్రువులవై విడిచిరి. వీరు శత్రువులను కందకపుటాడ్డనుండిరని చెప్పవచ్చును. అంత సమీపమునండి ఫిరంగుల వదలిరి. ఫిరంగుల మూలమున శత్రువులకు సాహాయ్యమురాలేదు.

కందకమును రక్షించుట.

ఒక కందకములోనుండి మరియొక కందకములోని కున్న మార్గములద్వారా ముందుకు కచ్చుటకు జర్మనీవారు ప్రయత్నించిరి. ఈమార్గమునందలి కందకములలో నొకటి వంపు దిరిగియుండెను. ఆవంపునందు మనసిఫాయి లిద్దరు నిలబడి యి తిరులసాయము లేకయే యాకందకమును రక్షించిరి. జర్మనీ వారిలో వంపు తిరిగినచిహ్నప్రతిపానిని వీరు నన్నీలతోబాడిచి యు లేరా తుపాకులనుగాల్చియు జంపుచువచ్చిరి.

ఆపెంట్ల్యు కుత్తరముననున్న జర్మనీవారి కందకము లలో 21 తేదీ రాత్రి వారిచందు కొట్టును ధ్వంసము గలిగి వారి కందకములలో కొంతభాగము దగలబడుచుండెను. యుద్ధమునందు ముందు కందకములం దెట్కొనగ బాంబులను చేతిగుండ్లను ఉంచుట యావశ్యకము. ఇరినోకచో మొత్తముగ నుండుటచే నిట్టి విఫలులు సంభవించును.

28 తేదీనాటిరాత్రి మన ఫిరంగుల ప్రాగించుటచే జర్మనీవారి కందకములందున్న అవాయిలుకొన్నియు నత్యుత్త జ్యోతులు కొన్నియును మండారంభించెను. ఈమంటల నార్పుటకు బ్రయత్నింపుచు జర్మనీవారు వెలుగులోనికి వచ్చిరి. ఆప్రయత్నమునవారు ఫిరంగులను తుపాకులను విశేషముగ బ్రయోగించిరి ఇందుచే వారికిమిత్యవ్యయ కలిగియుండవచ్చును.

శత్రువుతోనిండియుండుట.

ఇర్రెసు చుట్టునున్న కన ప్రదేశమును జూచినవో భీతి కలుగక మానదు. ఈ కనప్రదేశ మిరువారులవారి మధ్యమున నున్నది. కనమునందున్న వృక్షములన్నియు పడిపోయి యుం డెను. కింద కేగిడినేల కొంచెము బురుదగానుండెను. నేల యంతయు పెద్దపెద్ద గోతులతో నిండియుండెను. ఇట్టిచోట వేలకొలది జర్మనీవారు మృతులైనవారు నవంబరువెల యాదిగ పడి యున్నారు. ఇట్టిది తిలచినచో భీకరముగ నుండక మానదు.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.

పారిసు మార్చి 4:— నిన్న సాయంకాల మిట్లు ప్రకటిం పబడినది:— సమాధ్రమునకును ఎయినకును మధ్యఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. రిమ్సుఫట్టుమును జర్మనులు, ఫిరంగులు పెట్టికొట్టుచున్నారు. ఈఫిరంగుండ్లు తగ్గిన చోట్లెల్లమండి పోవుచున్నవి. సాంవెయినులో సోవెయిను మెస్సీలు యూసె జోరుకు ఉత్తరభాగముననున్న సేనముఖమునందు మేము ముం చుకు పోవుచున్నాము. ఆరుకోలో మీటరుల దూరములోనున్న జర్మనుల నిలుపుకొంటిమి. కందకముల మాస్కోధీనములో నున్నవి. జర్మనులు మాతోచాల పాములు తిరిగి తిలపడి కప్పను వెనుకకు నెట్టితిమి. జర్మనుల రక్షకవైరులకు చాల నష్టము కలిగినది. మేము ముందుకు పోయినట్లు ఇదివరకు తెలిపిన సంగతి ప్రవపదపబడినది. అన్నిచోట్లను మేము మాస్కోధీనము నిలుపుకొంటిమి.

లండను మార్చి 4:—వ్యాధి—నేటి మధ్యాహ్నమున
లండను మార్చి 4:—మంజులలో తీవ్రమైన యాధము జరుగు
చున్న మాట నడుమ. మేనేజ్ వాయవ్యభాగమున, మేము
జర్మనీవారి కళమందున్న గట్టనొక దానిని పట్టుకొని జర్మను
తో తలపడగా వారు లిగి తీవ్రముగ మాతో తలపడిరి. జర్మనీ
వారి క్రూరదేశీన ప్రయత్నియలన్ని పూర్తిగ భంగమైనవి, వేం
కొనువద్ద మేమింకను ముందుకుపోతిమి. దెబ్బయము దేశములోని
ఇసుకతిన్నెల చాటుననున్న మన ఫిరంగులు జర్మనీవారి కంద
కములను ధ్వంసముచేసినవి కోటకుడిముడి లాల్మెటిదగ్గర
జర్మనీవారి నైక పంతులకు సమీపముగ మేముకకందక
మును నిర్మించితిమి. వీరిని జర్మనీవారు పట్టుకొనిరి. రీము
ముట్టడి దినమంతయు జరుగుచున్నది మూడేసినిమిషముల కొక
ఫిరంగిగుండు వరుస పట్టణముమీద పడుచున్నది.

రుష్యా

జెర్మనీయు పట్టణము.

రష్యావారు ఫిరంగులను వెట్టికొట్టుట.

లండను మార్చి 5:—పెట్రుగ్రాడు. ఆస్సావిట్స్ జిల్లా
లో కోటను సమీపింప ననేక ప్రయత్నములు గర్జిరిగా
జర్మనీవారు వెనుకకు గొట్టబడిరి. ఇంతకు దప్ప వివరముల
నీమెనుల మధ్య జర్మనీ వారు మన వై బడ లేరు. సే నా
ముఖమునందంతటి యందున గ్రోద్నో ప్రాంతమునను మనవై
నికలు ముందుకువచ్చుచున్నార. మనము కర్జెక్ అను గ్రామ
మును వశపరచుకొంటిమి. 7 యుద్ధోగ్గియులను వందలకొలది
భటులను బట్టుకొంటిమి. ఓండా, సాలమధ్యను ఆస్త్రియా
వారు తీవ్రముగ మనవై బడుచున్నను మనము వారిని వెనుకకు
గొట్టుచునేయున్నాము.

జర్మనుల పటాలములను నాశనము చేయుట.

కాన్స్టాంట్నోపొలు ప్రాంతములవద్దగూడ జర్మనీ
వారు విష్ణుల ప్రయత్నముల సర్వో, రొబాంకావద్ద జర్మనీ
వారి రెండుపటాలములను జాట్టుచాట్టి నాశనము గావించితిమి
లోట్టానడిని రక్షించుచున్న ఆస్త్రియావారిని మనమోడించి
తిమి. రుష్యావారు పోరును నడిపిదాటిబోయి క్రాస్నాను
స్వాధీన పరచుకొనిరి. ఆవాడు 64 యుద్ధోగ్గియులను 5000
భటులను 4 ఫిరంగులను, 7 చిన్న ఫిరంగి సాధనసామగ్రియును
వశపరచుకొంటిమి.

ఇటలీ

ఇటలీ దేశపు పార్లమెంటు.

మంత్రిగారు శ్రోత బిల్లులను ప్రవేశపెట్టుట.

లాహోరు మార్చి 4:—సి. ఎం. గెజిట్టుకు వచ్చినతంతి
వా:—లండను మార్చి 4:—దేశములోని రహస్యములను
కనిపెట్టి శత్రువులకు తెలియజేయువారికి సంబంధించి నట్టియు
నిషేధింపబడిన సరకులకు సంబంధించి నట్టియు నైనికులకు
సంబంధించిన సంగతులను ప్రకటించుటకు గురించినట్టియు, కాస
నములను పార్లమెంటు సభలో ఇటలీ దేశపుమంత్రిగారు ప్రవేశ
పెట్టిరి.

అమెరికా

స్టీ మరులను గొనుటకు శాసనము

రద్దుచేయుటకు

లండను మార్చి 4:—ఒడలను గొనుమిత్త మొకచట్ట
మును సె నెటునం దమెరికావారు ప్రవేశపెట్టినది యిదివరలో
దెలిపియుంటిమిగ. ఆ చట్టమును దీనివేసినది వాషింగ్టనునుండి
తంతివాస్తవమైనది.

బ్రిటిషు కొలంబియా.

బ్రిటిషు కొలంబియా.

విక్టోరియా మార్చి 5:— బ్రిటిషుకొలంబియాకు ఆసి
యాఖండనానులు వచ్చినపాటులచేసి కొనుటకు వీలులేకుండ
చేయుమిత్త మొక శాసనమును తీసికొనిరిగా సామ్రాజ్యధర్మ
ములను పాటించి, శుభ్యమంత్రిగారి కోరికప్రకార మీశాసనము
రద్దుచేయబడినది.

గ్రీసు

గ్రీకు దేశపు రాజసభ.

లండను మార్చి 5:—పెక్టోన్ ప్రస్తుతము విరోధాలో
యధము జరుగుచున్నదికదా! ఈసందర్భమున గ్రీకుదేశము
తెలు చేయుచున్న యందును అను విషయము గురించి, విచా
రంచుటకు గాజసభ జరుపబడును. ఈవిషయము గ్రీకువారి

శిష్టసభలో గాజగారివలన నిర్ణయింపబడినది. ప్రాన్సులోనిగ్రీకు
మంత్రిగారు కూడనీసభకు హాజరైరి. రాజసభలో పూర్వపు
మంత్రి లయిదుగురుండరు. ఈ సభజరిగి పిమ్మట, పార్ల
మెంటు సమావేశమగును.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు సందయాత్ర.

కెయిరో మార్చి 5:—అధికారు లిట్టు ప్రకటించిరి:—

టర్క్మెనికులు తిరిగి సూయజ్ కాలువను మట్టడించుదురను
నూచనలులేవు.

మహమ్మదీయ క్రైస్తవ స్నేహభాగము.

సిరియాలోని, మహమ్మదీయులకును క్రైస్తవులకును
విరోధములేక పరస్పరస్నేహభావము కలిగియున్నది.

టర్క్మెని

జర్మనీవారి సబుమేరైనులు

టర్క్మెనికి సంపించుట

లండను మార్చి 4:—జర్మనీదేశమునుండి మెట్టమాన్
మున మాడు యంత్రాహాలు తురుష్కమునకు వచ్చినవి.
అవియింకను గూర్చుబడలేదు. అందుచే మహాగింపబడనేరవు.

తురుష్కమై నైనికులయునికి

గాజీపాలి భూసంధియం దెన్నెడు పాసాగారి యాధిప
త్యమున నొకలక్షముంది తురుష్కమై నైనికులన్నారని యుకొ
నుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికా దౌత్యము

మాప్టాను డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారిని కొట్టుట.

దుర్మార్గులను పట్టుకొనుట.

అధికారుల ప్రకటన.

కల్కికోట మార్చి 4:—డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటు, సి. ఏ.
ఇన్స్టను వి. సి. ను గారిని కొట్టిన సందర్భమునను, ఇర్రాడు
లో తరువాత జరిగిన సంగతులనుగురించియు, అధికారు లిట్టు
ప్రకటించుచున్నారు:—ఫిబ్రవరి 27-వ తేదీ మధ్యాహ్నము
12.15 నిమిషములకు డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు పండిక్కాడు
నుండి, కరువరకుండుకు వెళ్లుచుండగా, కొందరు మస్లాము
తుపాకివేసిరి. 20 అడుగుల దూరములోనుండి తుపాకి కాల్పు
బడినది. కాని గురి కప్పిపోయినది. మాస్లాము నలుగురో
అయిదుగురోయుండిరి. కాని వీరు మేజిస్ట్రేటుగారిని కరుముకొని
రాలేదు. కరువరకుండునుండి, వెంటనే పోలీసువారు పంపబడిరి.
మేజిస్ట్రేటుగారు వచ్చుటకుముందు మాస్లాము దాగిగొనియుం
డిన కొండను, వెదకి, పొచ్చికోటగారును, ఇల్లియలుగారును,
కాలివైలా వెపునకు వెళ్లిరి తరువాత మరికొందరు పోలీసు
వారితో మేజిస్ట్రేటుగారు, వెదుక వారంభించిరి కాని మాస్లాము
రెండుగంటల ప్రయాణములో కలేకపు, కరువరకుండు కోట్టుకు
మార్పుభాగముననున్న దట్టమగు అడవిలోనికి పారిపోయిరి.
28 వ తేదీని వారిని గురించి యేమియు తెలియలేదు. అదవినం
తను వెదకనను ప్రయాణమేమియు లేకపోయినది. ఇదనల్కె
రాలో నిమాస్లాములదాగి యుండురని డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటు
గారు నమ్ముటచే, తక్షణమేపోలీసు భటులనుతీసికొని అక్క
డకు వెళ్ల బలసినదనియు, నక్కడ బాగ్రత్తతో కనిపెట్టుచుండ
వలయుననియు, పెరిసలలనున్న సబిన్సెక్టరు అమిణగారికి
తెలియజేయబడినది. కాలికపు, కరువరకుండు రోడ్డుకు తూర్పు
భాగముననున్న అడవిలో మాస్లాము దాగిగొనిన స్థలములను
కదిలిపెట్టి మార్చి 1 వ తేదీ సోమవారము నాడు, అడవి
మార్గముగుండ ఇషాడకరాచేరి, వీరినిగూడ సబిన్సెక్టరు
కనిపెట్టి, అయ్యపును కాపుగుడిలో ప్రవేశించు వరకును
మాట్లాడలేదు. ఈ గుడి ఆలనట్లారు బజారుదగ్గర, మెలటోరు
మన్నరు పాటురోడు మీద 21 వ మైలువద్ద నున్నది. సబిన్
సెక్టరుగారును వీరి వెనుకనే వచ్చుచుండిరి. డిస్ట్రిక్టు మేజి
స్ట్రేటుగారికిని పోలీసు డిస్ట్రిక్టు నూపరింపెండెంటు గారికిని,
ఈ సంగతిని సబిన్సెక్టరుగారు సాయంకాలము 6 గంటలకు
తెలియజేసిరి. వీరవ్వడు కరువరకుండుకు రెండు
మైళ్లదూరమున విచారణ సమితియు వెళ్లి యుండిరి.

ఈసంగతి తెలిసి వీరు పదిమంది రక్షకభటులతో అల్పల్లారు
కు బయలుదేరి రాత్రి 8 గంటలకు వచ్చిరి. ఇల్లియలుగారు
కూడ 8 1/2 కు వచ్చిరి. కరువరకుండునుండియు, పండికాడ నుం
డియు రాత్రి కొంతసేపుబది వచ్చినది. కోర్కొందరి మాస్లాము
లొంగి పోవలసినదని ప్రోత్సాహముచేసిరి. కాని కార్యమేమి
యు లేకపోయినది. గుడిదగ్గరకు వచ్చిన వారిమీద నీరుర్పా
ర్చులు తుపాకులను వేయుచుండిరి. మార్చి రెండవతేదీ ఉదయ
మున డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారును పోలీసు నూపరింపెండెం
టు గారును చాలమంది రక్షకభటులతో గుడిమట్టికించిరి.
నలుగురు మాస్లాము చంపబడిరి. ఒకడు దెబ్బలుతిని పట్టుప
డెను. వీరిదగ్గరకు మాడుతుపాకులను కట్టులున్నవి వీరెవరిని
హత్యచేయలేదు. కాని ఒక క్రడంగిని కొట్టగా దెబ్బలు తగిలి
నవి. పాపమితడు వీరికి రోడ్డుమీద యెదురు పడి నాడు.
తుపాకుల కొరకును ఆహారము కొరకును వీరు ఒకటిరెండు
ఇండ్లలో జొరబడిరి.

చెన్నపురి ఆస్పత్రియోద.

భవసాహాయ్యము

కూనూరు మార్చి 4:— చెన్నపురి ఆస్పత్రియోదకు
జూనునెల నుండి నెలనెలకు, చందాలు వసూలుచేయుటకొక
సర్దుకొలదు చేయబడినది దీనినుసరించి, చందావేయటకై
తిహాళిదారు సేతుఅయ్యగారి యాజమాన్యముక్రంద, భార
తీయులు నేటిసాయంకాలము, మేజిస్ట్రేటు కచ్చేరిలో సభ
చేసిరి. సభకువచ్చిన వారివలనకొద్ది సొమ్ము వసూలయినది.
ముఖ్యమగు గృహస్థులదగ్గరకు చందాకాగితములను, పంపి,
సొమ్మువసూలుచేయువనిని మహమ్మదు పెరీష్ అను వ్యక్తి
డను, సబుమేజిస్ట్రేటు, లక్ష్మణఅయ్యగారును పూనుకొనిరి
గొప్పవారి ఆగమనము.

ప్రస్తుతము చేసి న యేర్పాటుల ప్రకారము,
తిర్వాన్కూరు మహారాజుగారు ఏప్రిల్ మొదటిభాగములో,
నిక్కడకు దయచేసి, లాన్సుడొనువద్ద నాలుగువారము
లుండురు. మహారాజుగారి పరివారము మెకివరు విల్లాలో
నుండురు. కొచ్చిను మహారాజుగారును, విజయనగరము మహా
రాజుగారునుకూడ దయచేయుదురు. కొచ్చినుకు పూర్వరాజుగ
నుండి వారిక్కడికివరకే దయచేసియున్నారు.

బొంబాయి

మెయిలుస్టేమరు.

బొంబాయి మార్చి 4:—మోరియాను పి అండు ఒకం
వేసివారియోడ నిన్న 5 గంటలకు నూయజుకాలువను దాటి
పోయెనని బొంబాయిలోని వారిప్రతినిధి వెల్లుచున్నాడు.

నెల్లూరు స్టీమరు.

నోయిననెల 18 తేదీని తపాలదీనికొని ఇంగ్లండుకుండి
బయలుదేరిన నెల్లూరును పిఅడుఒకంవేసివారి స్టీమరు ఈనెల
9 తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు బొంబాయిని చేరునని
యనుకొనుచున్నారు.

బొంబాయి కార్పొరేషను.

బొంబాయి మార్చి 4:—నేటి సాయంకాలము జరిగిన
బొంబాయి కార్పొరేషను సభలో గోల్డ్ గారుచేసిన దేశసేవను
మెచ్చుకొనుచు, వారు మరణించినందుకు సభ్యులు తమ సం
తాపమును వెల్లడించి, గౌరవార్థముగ నాటికిసభ నిలిపివేయ
బడినది.

కలకత్తా

వైస్రాయిగారు.

కలకత్తా వచ్చుట.

కలకత్తా మార్చి 4:—వైస్రాయిగారు, ఆచర సహి
తముగ నేటిసాయంకాలము కలకత్తా వచ్చిరి. మైదానము
మీద నిలిపిన రిప్పును, మింట్ ప్రభువుల విగ్రహములను
ప్రకాశపరచిరి. ఇక్కడికి ప్రముఖులు యితరజనులు ఆసేక
మందిచ్చిరి. తరువాత వైస్రాయిగారు విక్టోరియా మెమోరి
యలును చూచిరి. సాయంకాలము కలకత్తాకల్లులు విందార
గించుచున్నారు. కలకత్తా యూనివర్సిటీ వైస్చాన్సలర్
డాక్టరు సర్వాధికారిగారిని, బర్హాదు మహారాజుగారిని,
మర్రి దాబాదు నవాబుగారిని శుక్రవారమునాటి ఉదయము
వైస్రాయిగారు దర్శనమిత్తురు.

సారావం తెన.

వైస్రాయి ప్రసంగము.

వైస్రాయి మకాము మార్చి 4:— వం తెన, కలకత్తా
శేవులో దిగుమతియైన సరకు ఉత్తర బెంగాలుకు రైలుమీద
పోవుటకును, ఉత్తర బెంగాలునుండి ముడిసరకు కలకత్తా
శేవుకు వచ్చుటకును వీలు కలుగజేయుటకు యాకం తెన వేయ
2 వేలదని గేబ్లుగారు చెప్పినారు. ఈవం తెనకు 4 కోట్ల రూ
పాయలైనది. నాలుగుకోట్ల రూపాయలు వెట్టి యావం తెన కట్ట

కలకత్తా. మార్చి 4. — గోషులును సందేహముతో
కలకత్తా శుభ్ర ప్రాంతమున కివివేదికపైకి గెవక యిలా
కా వానిచే సచ్చెను కాబడినవారిని నిర్ధర పండితులు ప్రాప్త
సమయ, కొందరు విద్యార్థులును, పరిపాటులేని పనివారు
యెల్లవారు సమీప, పోలీసువారిచే సంబంధించును
వానిలో కొందరిని నిర్బంధించి పోలీసుకోర్టులోకి తరలించును
మందు వ్యాధిగ్రుహితులొక ముద్దయుగ నై కొంతమందియున్నారు.

బెంగాలు బ్యాంకు రేటు.

కలకత్తా మార్చి 4:—బెంగాలు బ్యాంకువారు నూటికి 6 రూపాయల వడ్డీ చొప్పున ఆఫ్ఫులను యిచ్చుచున్నారు.

పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయుని హత్యచేయుట.

కలకత్తా పట్టుకొనబడుట.

కొమిల్లా మార్చి 4:—జిల్లాపాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులగు, శరత్చంద్రబోసుగారు నిన్న సామంతుల మాడుగంట లకు రోడ్డుమీద తమయింటిదగ్గర నిలువబడియుండిరి. రోడ్డు మీద జనులందఱునుండి. అంతట నెవరో వీరిమీద పిస్తోలు, వేయగా చనిపోయిరి. వీరినాకరును, మరెవ్వరైనా బంధియోలు వాడును హంతకులను పట్టుకొనుటకు యత్నించగా, వీరిమీద కూడ వేసిరి. పాపము వీరు దెబ్బలుతిగిలి వైద్యశాలలోనున్నారు. రాజద్రోహకాగితములను పంచివెట్టివనందగ్గము బోనుగారిద్దరు విద్యార్థులనుగూర్చి పోలీసువారికిటీవల తెలియ జేసిరి. ఈవిద్యార్థులిద్దరి హత్యసందర్భమున పట్టుకొనబడిరి.

ఇనస్పెక్టరు సింపున మీది కేసు.

కలకత్తా మార్చి 4:—వెట్టరుసునారి యొద్ద ఇనస్పెక్టరు సింపునమీది కేసు నేడు తిరిగి ప్రారంభమై, సాయం కాలము 5 గంటలవరకు విచారణ జరిగినది. సింపున భీమా కంపెనీకి సంబంధించిన, వైలరుగారి వద్దకును, బర్మిట్టుల్లా హింగ్లసుగారి వద్దకును చాల సాయవచ్చి, లంచమిచ్చినచో చారిని వదలివేసి బర్మిట్టుల్లా, అనునట్లు కంపెనీకి నిష్పన్నమైంది తగులవేసినట్లు నేరము మోపుదునని చెప్పిట్లు వారిద్దరు సాక్ష్యమిచ్చియున్నారు. నేడు సాక్ష్యమిచ్చి, ఎక్స్. సి. బోసుగారు వీరుచెప్పినమాటలను ధ్రువపరచిరి. రెండుపక్షముల వ్యాఖ్యానములను, కేసులోని సంగతిసందర్భములను మేజిస్ట్రేటుగారికి తెలియచేయగా, సింపునమీద, లంచపు నేరమునమోపి, నెవన్నకు కప్పివేసెను. ముద్రయి వార్తలింగు నెవన్నకోర్టులో విచారింపబడును. ఇతడు పూర్వమునలేనే రెండువేల రూపాయల జూమీనుమీద విడుదలచేయబడెను. నెలాఖరున నెవన్నవిచారణ ప్రారంభము కావచ్చును.

లాహోరు

డిల్లీ కుట్ర కేసు.

సివిల్ అండు మిలిటరీ కెజిట్ నేటుమెంటు. లాహోరు, మార్చి 4:— డిల్లీ కుట్రకేసులో శిక్ష విధింపబడిన వారిలో కొందరు ప్రివికాట్ నిలువకు అప్పీలు పెట్టుకొనుటకు అనకాక మేర్పర్చు నిమిత్తము వారికి విధింపబడిన ఉరి శిక్ష ఆమలు జరిగెనుటను గవర్నరు జనరలు గారు కొంత కాలమునకు ఆసియించియున్నారను విషయము ను విచారించగా, సివిల్ అండు మిలిటరీ కెజిట్ వారి కీక్రింపిషయములు తెలియచెప్పినవి. శిక్షలు విధింపబడిన వెంటనే, ఇద్దరుతప్ప తక్కినవారెల్లగు ఇండియా గవర్నమెంటువారికి అప్పీలుపంపుకొని దయజూపి మన్నించుటకు ప్రార్థించిరి. ఆ యద్దర మాత్రము ప్రివికాట్ నిలువకు అప్పీలు చేసికొనవలయునను కోరికను నూచించిరి. కాని తదనంతరము వారుకూడ తుమాపణకొనుచు ఇండియాగవర్నమను వారికి విన్నపములను పంపుకొనిరి. ఇంతకన్న నెక్కువ యేమియు తెలియలేదు. ప్రివికాట్ నిలువకు అప్పీలును అంగీకరించిరా, లేదా యనువిషయముకూడ తెలియలేదు.

వలసవెల్లి తిరిగివచ్చిన సజ్జనసింగు సెక్షన్ కమిట్ కావడుట.

లాహోరు, మార్చి 4:—సజ్జనసింగు అనువాడు, విదేశములకు వలసవెల్లి తిరిగివచ్చినవారిలో నొక్కడు. ఈతడు మూసం అతీషాయను పాడే కాక్టెబిలును సంపాదించుటకును, మహమ్మద్ షా సాయను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును సంపుటకు ప్రయత్నించినందులకును, చార్జి కాబడెను. మేజిస్ట్రేటు ఓనీల్ హాగారే బుధవారమునాడు దావా విచారింపడెను. సాక్షు లక్షకులు విచారింపబడిన పిమ్మట ముద్రయి కోర్టువారిచే విచారింపబడెను. ముద్రయి తనకేమియు తెలియదనియు, తాను నిర్దోషినియు విన్నవించుకొనెను. కాని, వాడు సెక్షన్ విచారణకు పంపబడెను.

అలాహాబాదు

సర్ జేముస్ మెస్టర్ గారు.

అలాహాబాదు మార్చి 4:—సంయుక్తగృహమంత్రి శ్రీ నెంటు గవర్నరు సర్ జేముస్ మెస్టర్ గారు బులాండ్ మోల్ బహుమతుల నిచ్చుచు ఈక్రొదిమాటలు చెప్పిరి. బులాండ్ మోల్ చాలమంది నేనలో చేరినందుకు గవర్నమెంటువారు చాల సంతోషించిరి. సెప్టెంబరు బుధవారమునాటి సాయంకాలము యిరువదేల లక్షల వేర్లి.

జర్మనీవారికి ఆహారపదార్థము

సప్తయిని నిలుపదల చేయుట.

అలాహాబాదు మార్చి 4:—పయనీరుపత్రిక లండను విలేఖకు డిచ్చిన తంతివార్త:— జర్మనీదేశమునకు ఆహార పదార్థములను సంపాదించు చేయబడునని నిశ్చయించబడినందునకు ప్రజలకును, ముఖ్యము నావికాదళములోను, వైద్యములోను, పనిచేయువారికి మనస్సులలోనున్న అగ్రహముపతమించినది. జర్మనీవారి వైవిధ్యములకు ఆహార పదార్థములను, యుద్ధసామగ్రిని తయారుచేయుటకు, ప్రత్తిని సంపాదించు చేసినందునకు చాల తృప్తికరముగ నున్నది. జర్మనులకు కావలసిన సరకులు యెగుప్తు నుండి యెడల యుద్ధము చాల కాలము జరిగి ఎందఱో ప్రాణము లర్పించవలసినవచ్చును చాలమంది వికలాంగులగుదురు. అట్టి సందర్భములో జర్మనీకి సరకులు రవాణాయగుచున్నందున చాలమందికి కష్టముగ నున్నది. ఆంగ్లేయులకు చాల నష్టము కలుగుచున్నను శత్రువు లక్రమమార్గములకు బోవందచాల నవకాశములను కలుగజేసిరి. ఆంగ్లేయులెంత ఓషిక పెట్టియున్నను ప్రయోజనము లేకపోయినది. అందుచే జర్మనీ మనలను తెలివితక్కువగ యెంచి మనకు ఆహారపదార్థములను తీసికొనివచ్చు స్త్రీమరులను ముంచవారంభించినది. దానితో దొరతనము వారు జర్మనీకి సైన్యము రాకుండ చేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. సముద్రముమీద మనకెన్నియో అధికారమున్నది. కాని వానివన్నటి నపయోగించక కేవలము. అన్ని దేశములను యుద్ధములో సముద్రమార్గములను అరికట్టునట్లుగ నే మనము చేయదలచితిమి. సుధి గురించి కొందరే మేమో చెప్పుచున్నారని ఆస్పిక్తుగా ఓటీపల చెప్పటకు కారణములేకపోలేదు. ప్రతిదేశములోను, యుద్ధ పరికరములను తగ్గించవలసినదని కొందరన్నారు జర్మనులు వీరి వెనుకనుండి ప్రోత్సహించుచేసి, పత్రికలలో వ్యాసములను వ్రాయించుచున్నార మరయు ఉపన్యాసము లిప్పించుచున్నార ఆస్పిక్తుగా చెప్పిన దానికిది కారణము ఆస్పిక్తుగాఓటీవారిని మందలించుట దేశములో సంభరించి తృప్తికరముగ నున్నది జర్మనీవారు సముద్రమార్గముల నరికట్టుటకు చేసిన ప్రయత్నములు భంగమైనవి. సముద్రములో మందుగునులను వేసినందువలన లాభము లేకపోయినది. ఇంగ్లండుకు ఆహారపదార్థములు రాకుండచేసి వానిని తమదేశమునకు మరలించుకొనుటకు జర్మనులలోచించిరి. ఆస్పిక్తుగారి ఉపన్యాసమునుబట్టి జర్మనీవారి రెండు ఉద్దేశములను నెరవేరనట్లు తెలుచున్నది. జర్మనీవారిని ఓడించి ఆంగ్లేయులు విజయలక్ష్మిని పొందినగాని అంతవరకు సుధి రాయబారములు జరుగవు. ఆంగ్లేయసాకాదశము వారు సబు మేరైలు రాకుండ తగిన జాగ్రత్త పడుటవలన జర్మనుల ఆసమర్థత వృద్ధియై, బీమాకేవులను, ధాన్యపువరలును ఇక్కడ తగ్గినవి. స్త్రీమరులు తనమీద సబుమేరైలును పడకుండ రక్షించుకొనుటకు చేసినయేర్పాటులు ప్రశంసనీయము. స్త్రీమరులవెంట యుద్ధపుటోడను పంపించినందువలన, సాకాదశములో కొన్నియోడలు తరిగినను, దీనివలన సాకాయుద్ధములో మార్పేమియు నుండదు.

కరాచి.

“ట్రైడ్ మార్కు” కేసు.

కరాచి, మార్చి 4:—కరాచిలోని మెష్టానల్ల కంపెనీ వారికి మరల నొక ట్రైడ్ మార్కు కేసులో విజయముగలిగెను. ముల్లులను జవిగిసరకునకు మరయోగించు టిక్కెట్లవైఖరి వ్యాజ్య కారణము. హాలండు అండు మాన్ కంపెనీవారు ప్రతివాదులు. రెండుకంపెనీలవారును రెండురకములములను విక్రయించెదరు. హాలండు అండు మాన్ కంపెనీవారు రుపయోగించు ట్రైడ్ మార్కు (వర్తకచిహ్నము) తమదానిని బోలియున్నదని వాదికంపెనీవారివాదము. ప్రజల లొకటికొకటిని భ్రమపడిమోసము కలుగునంత బోలిక లేదని ప్రతివాదులు వాదించుచు నీక్రిందితరున భేదాభేదములను వివరించిరి. బంగారు రంగు, ఎలుపురంగుగలిగి చుట్టు ఆకుపచ్చరంగుతో అంచు కట్టబడిన నిడుపువాటుచీటిలో రెండుకంపెనీలవారును హిందూ శ్రీలంబంధమును నూచించుచు పటముల కేర్పరచుకొని యున్నారని, వాడులచీటిలో నొక్క ట్రైడ్ మార్కుమాత్రము మా పబడియున్నది; ప్రతివాదుల పటములో నిద్దరు ట్రైడ్ పటములు మాపబడియున్నవి. ఆయా ముల్లుల గుణములను వివరించుటగాను, వాడులు 16500, 17000, 17500, ఈసంఖ్యల సుపయోగించుచున్నారు; ప్రతివాదులు 86500, 87000, 87500, ఈసంఖ్యల సుపయోగించుచున్నారు. దీనిచుట్టు ఆయాఫీసుయొక్క నిడుపును తెలియ

చేయుచు 18 గజములు అరి నిలవర్చునుతో గుండ్లముగ మాపబడియున్నది. వారు లొక్కనర్దులనునుమాత్ర ముపయోగించియున్నారు; ఇన్స్టిటిమించి గుడ్లమీద నొక అలంకారము గలదు. ఇందులో నీవాద్యప్రతివాదుల రకములకు భేదములేదు. ఈతరున ప్రతివాదులపక్షమున వాదించబడెను. వ్యాయమూర్తిగారు వాదప్రతివాదములను విచారించి వై న వి త రించిన భేదములు ఇద్దరి చిహ్నములకును భేదముగలదని పరిగణింపబడదగినంతటివిగావని యభిప్రాయ మొసగి, వాడులు కోరినమేరకు, ప్రతివాదు లాచిహ్నము నుపయోగించరాదనియు; వాడులఖర్చులను భరించవలయుననియు తీర్పుచెప్పిరి. వర్తకచిహ్నములవిషయమందు నిపుణులగువారి సాక్ష్యముతో తమవ్యాయమును రూపించగలమని ప్రతివాదులు నూచించగా, వ్యాయమూర్తిగారు కారణములతోడ నానూచనను నిరాకరించిరి.

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ.

బొంబాయి మార్చి 5:—నిన్నటిసభకు మహతాగారు రాలేదు. గోక్లేగారి మరణమువలన యీ సభవారికి కలిగిన దుఃఖమును వెల్లడించుచు తీర్మానించిన తరువాత నేటికి సభను చాలించుదమని వాచాగారు కోరిరి. వాచాగారు వెద్ద ఉపన్యాసముచేసిరి. కొన్నిమాటలను తెలుపుచున్నాము:— “ప్రజల సౌఖ్యముకొరకు కాననసభలలో పోరాడుటకు గోక్లేగారు పూర్వపుగీర్తునువంటివాడు. దేశమునకు సంబంధించిన కార్యములలో పనిచేయుటకు గమాలి యెలువంటివాడు. కుటుంబమునందును, సంఘమునందును యాయన గేర్లియెలు.”

వాచాగారి తరువాత జే. బి. వెటిల్, వార్డులామిల్ నేగారు మాట్లాడిరి. వెటిల్ గారు ఇట్లనిరి:— “గోక్లేగారు ఇంగ్లాండులో నుండగా నేనుమాచితిని. అక్కడి ప్రముఖులు వీరిని చాలగౌరవముగ చూచుచుండిరి. అనేకులు ప్రంతాలు వీరిని పార్లమెంటులో సభ్యునిగ చేసెదమనిరి నేను చేయవలసినపని వాదేశములోనే యున్నదని గోక్లేగారు జవాబుచెప్పిరి.”

మిల్ నేగారు ఇట్లనిరి:— హిందూదేశము ప్రకాశమానమగు గొప్పనక్షత్రమును పోగొట్టుకొనినది. కాని స్వాగత్యాగము, దేశభక్తితోనిండిన గోక్లేగారిజీవితము దేశీయులకు మాగదర్శకముగానుండునని సంతోషించుచున్నాను.

గోక్లేగారు ఎలిఫంటుస్టన్ కాలేజి.

బొంబాయి మార్చి 5:—నిన్న ఎలిఫంటుస్టన్ కాలేజి వారు చేసినసభకు వాచాగారు అధ్యక్షులుగనుండిరి. సానుభూతి తెలుపుతీర్మానమును ఉపపాదించుచు ప్రొఫెసర్ ముల్లరుగారు ఇట్లనిరి:— గోక్లేగారు. మహారాష్ట్రచరిత్ర పుంక్షువుగ నానాభర్త వీనుకన్న గొప్ప రాజకీయత్రైజ్ఞుడు. నానాభర్త వీనుకు గోక్లేగారివలె బూనిన పనిని మనమున్నర్థిచేయుట యెరుగదు. గోక్లేగారు ఎలిఫంటుస్టన్ కళాశాలలో చదివిరి. ఈకళాశాలలో చదివి గొప్పవారైనవారిలో గోక్లేగారు గొప్పవారు. గోక్లే చిత్రపటమునులయిబ్రహ్మలో కట్టించుటకు తీర్మానించిరి.

హంతకులను డెరిటీయుట.

తిరునల్వేలి మార్చి 5:—ఫారెస్టుగార్డును హత్యచేసిన, పాన్ను స్వామిపిల్లే, మణిక్యముపిల్లే బోగాడకోనోటిను ముగ్గురును నేడుపాలముకొట జిల్లా జైలు లో ఉరితీయబడిరి. వైముగ్గురికిని కృష్ణనాదకు అను మరెవ్వరికిని ఫారెస్టుగార్డును, ముత్తురామస్వామి, నాయకుమీద ద్వేషముండెను. అందునకై ఇతరువీరుచంప నుజ్జేరించిరి. రాయస్వామి నాయకు, అడవిలోనుండగా, వీరు ఆతనిమీదపడి, గొడ్డలితోనరికి, తలను కొండయేటిలోపార జేసిరి. మొండెమునుభూమిలోపాలిపెట్టిరి. ముద్దాయిలు దానిని హత్యచేసినందునకు తిరునల్వేలి సెషన్సు జడ్జిగారు, మరణదండన విధించిరి. కృష్ణనాదకు ఆశ్రయరంగు తిరిగెను. పట్టుదలతో దొరతనమువారి పనులను నిర్వహించినందునకు గార్డుమరణముపాలు కావలసిన వచ్చినట్లు తీర్పులో వ్రాసిరి. తెల్లవారుగూమున రెండుగంటలయిన నీరిని ఉరిసంపములవద్దకు తీసికొని పోయి తరువాత ఉరితీసిరి. వీరుముగ్గురును ఉరితీయవచ్చును విరాగులవలె చలించవలసిన నుండిరి.

డిల్లీ

సంస్థానాధిపతుల యశాచార్యము

హిందీమువారికి సాహిత్యము చేయుట. డిల్లీ మార్చి 4:— యుద్ధపుఖర్చులకై నీడునవారిచే నియమింపబడిన మొత్తములను శ్రీవైసరాయి గారంగీకరించిరి. జులైలోరాజాగారు రూ 25000 భోపాలుసంధరి మేజరు నవాబ్ నరైలాఖాన్ 8 గుట్టులు, రెండు మోటారుకారులు మూడు వై. కోపయ్య క్రమలగు తెలిఫోనులు.

వైస్రాయిగారికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

ఫిల్లి మార్చి 4:— ఇండియా స్టేటు సెక్రటరీవద్దనుండి మార్చి 26 తారీఖున యీ క్రింది టెలిగ్రాము వచ్చినది:— గాలి సరిగా లేకపోవుటవలన, వాన, కురియుచున్నందున, మను తుగానున్నందున, దూరమునండి ఫిరంగులు కాల్చుటకును, విమానములు, సంగతి సందర్భములు కనిపెట్టుటకు వీలులేక పోయినందున దాద్రెంబు ముట్టడి యిదివరకు జరిగినంత చురుకుగా సాగుటకు వీలులేకపోయినది.

ఆస్పిర్మిత్తుగారు

కామస్వస్థులలో ఆస్పిర్మిత్తుగారు దాద్రెంబు ముట్టడిని గూర్చి మాటలాడుచు, రాజకీయముగను, ఆర్థికముగను, సాం గ్రామికముగను, అనేక విధముల ఆలోచించి దాద్రెంబు ముట్టడివేయించుచున్నాము. దాద్రెంబు ముట్టడివలన మన సా కాదశముయొక్క బలము, వ్యక్తపడుచున్నది. దాద్రెంబు ముట్టడిలో క్షిప్ర యెలికతలే అను సూపర్ డ్రెసునాటు పని చేయుచున్నది. ఈయుద్ధనావలలో యిదివరకు నవ్రకాయుద్ధ ములలో యెన్నడు ఉపయోగించి యెరుగని 15 అంగుళముల వెడల్పుమాతిగల పెద్దఫిరంగులకలుపు. ఇదిగాక దీనికన్న చిన్న యుద్ధ నావలు మరి నాలుగు మాడ దాద్రెంబు ముట్టడిలో పనిచేయు చున్నవి నీవిలో 12 అంగుళముల ఫిరంగులు కలవు. ఈవానలన్నియు గురిమాచికొట్టి కోటలను ధ్వంసముచేయు చున్నవి.

రషియా జర్మనీలయుద్ధము.

వార్తాపట్టణమునకు 50 మైళ్లదూరములో నున్న ప్రాజెక్ట్ నేసీఅను పట్టణమునకు రషియా, జర్మను సేనలకు ఘోరయుద్ధ ము జరుగుచున్నది. ఇప్పట్టణమును యిదివరకు రెండుమారులు జర్మనీవారు పట్టుకొనిరి. తిరిగి రషియావారు లాగికొనిరి. రషి యనులకు విజయము కలిగెను. రెండుసేనలతో పోరాడిన జర్మనీవారు యిప్పుడు వెనక్కు, అనగా రషియా ప్రదేశముల సరిహద్దులకు వెళ్లుచున్నారు. గ్రాబ్నోకడనున్న నీమెనునండి జర్మనీవారు యింకాను వెళ్లిపోలేదు. కాని రషియావారికి విజ యము కలిగినందున కొద్దికోజులలో జర్మనీవారు నీమెను నుండి వెళ్లిపోవలసివచ్చునని రేల్ షిప్ ట్రిక్ వెట్రోగ్రాడ్ విలేజురి వ్రాసినారు. ముందుగా red against the రషియాసేనలను వెనుకకు తరువలెనని వేగమునవచ్చిరి. వారునదిని హతాత్తుగ దాటవలెనని ప్రయత్నించిరి. ఇంతలో రషియావారి సాహాయ్య మునకు కొత్తసేనలకువచ్చెను. రషియావారే జర్మనులను వెనుకకు వెట్టివేరు మొదలుపెట్టిరి.

రషియా, ఆస్ట్రీయాలుయుద్ధము.

కార్యాత్మకులలో రషియాను తమస్థానములను నిలుపుకొనుచున్నారు. తూర్పు రెలిసియాలో ఆస్ట్రీయా వారిని తమ మీదికివచ్చునట్లు చేసినారు.

ఫ్రాన్సులో యుద్ధము.

ఫ్రెంచిసేనలకు మధ్యస్థముగనున్న ఛాంపెయిలో 15 కోజులనుండి ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. ఫ్రెంచిసేనలు రెండు ఫర్గాంగులు ముందుకు వెళ్లి ఒకమైలు 2 ఫర్గాంగుల పొడవునకందకములను యేర్పరచుకొనిరి.

కామస్వస్థ.

నిన్న కామస్వస్థ సభవారు యుద్ధపు ఖర్చులకు 2270 లక్షల పానుల అన్న పుచ్చుకొనుటకు అంగీకరించిరి. ఇంత సొమ్మును యుద్ధపు ఖర్చుయిదివరకు యెన్నడు, యేదేశము అప్పుపుచ్చుకొనుటకు అంగీకరించలేదు.

జర్మను వ్యాపారము.

జర్మనీనుండి యితర క్షేత్రములకుగాని, యితర దేశముల నుండి జర్మనీకిగానియే విద్యుదుత్పాదకము జరుగకుండ చేయుటకు తగిన యేర్పాట్లు చేసెదమని ఆస్పిర్మిత్తు గారు కామస్వస్థ సభలో చెప్పిరి. జర్మనీకి సరుకుల ను తీసికొని వెళ్లువాతలను మనము, ఫ్రెంచి వారు కలిసి పట్టుకొని మనచేతులకు తీసికొని వత్తము. వానలలోని సరుకులనుగాని, వానలనుగాని, గవర్నమెంటులో కలుపుకొ నము. నావికులకు యేవిధమున వాణ్యులు కలుగజేయును. ఏలా గైన జర్మనీకి నావలు పోవడంచేయుట మనకుముఖ్యము. ఈప్రయత్నములలో మానవశక్తియులను గాని, వ్యాపారము గాని జనదాటి వచ్చుచు కొనము. వీనినన్నిటిని పాటి యేయ చు జర్మనీకి యెంత యిబ్బంది కలుగజేయుటకు వీలున్నదో అతయిబ్బంది కలుగజేయుదుము. మనము తలపెట్టిన పథముగొప్పది. నెలలుజరిగిపోయినప్పటి కన్న మనకుసేనలు అధికము అవనరువును. ఈయుద్ధము తేవలము వైరివలలో జరుగునదేకాదు. యుద్ధసామగ్రి యెంతో

కావలెను. ఇప్పుటియొకకొలదివారికిని యిదివరకు నేయుద్ధము లోను ఖర్చుగానంత యుద్ధసామగ్రియమైనది. అనుకొన్నదాని కన్న చాల అధికముగ అయినది. మానవునకు శాంతికన్న శుభ ప్రదమైనది యింకొకటిలేదు. కాని శాంతిమాటలు ఆలోచించు టకు యిదిసమయముకాదు. నేనుగొన్ని మందిరములోచెప్పిన మాటలను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనుచు. క్రిచ్చెల్లినుమహింసిన నవ్వును, నన్నమునకన్న యెక్కువ వూరి యగునరకు, వికోరులువచ్చి దేశమునంద పడుదురను భయము తీరువరకు, యూరోపులోని చిన్నదేశముల స్వాతంత్ర్యములకు దిట్టచుగు, అతేయచుగు పునాదులు యేర్పడువరకు, జర్మనీవారి డ్రాత్ర యను నాశనము చేయువరకు, మానవజాతిని వరలో పెట్టుటకు నీలులేదని నేను ఫ్రెంచి ముఖ్యమంత్రియొకడైన చెప్పితిమి అనిఆస్పిర్మిత్తుగారు చెప్పిరి.

చెన్నపురిలో సార్వజనిక మహాసభ

క్రిష్టిశేషులగు లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోగ్గేగారు. క్రిష్టిశేషులగు లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి మరణముగూర్చి చెన్నపురి పౌరజన సంతాపమును వెల్లడించుటకు చెన్నపురి (మెర్పు) పౌరముఖ్యునిచే సంయోజితమై పౌరుల మహాసభ నిర్వహించుటకు విక్టోరియా పుర మందిరమునకు వెనుకభాగమున బహిరంగ ప్రదేశమున సమావేశ మైనది. మహాజనులును పౌరప్రముఖులును సర్వసంఘముల వారునుగూడ తక్కువవీరిసభకువచ్చియుండిరి. గౌరవనీయులగు పి. యస్. శివస్వామయ్యగారు రగ్రాసవాదపత్త్యమును వహించిరి. గౌరవనీయులగు వ్యాయ మూర్తులు శేషగిరయ్యగారును సమావేశమయ్యగారును తాత్పర్యముగాను, డాక్టరు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును గౌరవనీయులగు పి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారును. రికరెండు జి. పి. టెన్సింగ్ గారును రికరెండు డాక్టరు స్పి. స్పెన్సరుగారును గా. సర్ వరల్డుస్ట్రాట్టగారును ఎఫ్. హెచ్. ఎమ్. కార్పెటు గారును ఆసిసిసెంటుమ్యగారును గా. టి. రిచ్చింగుగారు ను డాక్టరు లెఫ్టి సెంటునాయరుగారును కొలెంగోడు రాజు గారును దివానునాయరు ఎల్. ఏ. గోవిందరాఘవయ్యగారును ఎం. ఆదివారాజుయ్యగారును పి. కరుణాకరమీన గారును పి. పరాంతుకమనాయకుగారును టి. రంగాచార్యుగారును. ఇ. ఆర్. ఓ. జ్యర్నూ గారును. ఎం. డి. దేవదాసుగా రును పి. పి. రామస్వామయ్యగారును జి. ఏ. నరేశు గారును, ఆర్థుదేవిమగారును టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారును ఎ. వి. లాసనుగారును పి. సి. కన్వింగ్ హామగారును యెక్. రామారావు గారును పండిత విద్యాసాగర. పాండా్య గారును యెస్. పట్టాభి రామారావుగారును రావు బహదూరు టి. విజయ రాఘవాచార్యుగారును సర్. వి. సి. దేశికాచార్యులుగారును బి. హనుమంతరావుగారును వ్యాపతి సుబ్బారావుగారును రావు సాహెబు గంటి శంకరాచార్యుగారును మరి వెతుక్కుమందియును సభాస్థలికరుడెంచిన వారిలో ప్రముఖులయ్యుండిరి.

మెర్పు గో. సర్ వహ్యా క్షేత్రముగారు సభా సమావేశ ప్రకటన పత్రమును చదివి సభాసమావేశము సుప్రకమించిరి.

గో. వ్యాయము. శేషగిరయ్యగారు గో. పి. యస్. చివస్వామయ్యగారి సభ్యులగు నెన్నుకొను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. గో. వ్యాయము. రి. తాత్పర్యముగాను వానిని బలపరిచిరి. పిచ్చుట సభ్యులు తమకు వచ్చిన యుత్తరములకు కొన్నిటిని చదివిరి. యెస్. ఆర్. ఎ. ఎమ్. అన్నాచలెట్టిగారును దివాను బహదూరు కే. కృష్ణస్వామి గారుగారును, గోవిందదాసు చతుర్ముఖదాసుగారును ఆచార్యకారణాంతరములవలన రాజాలికి వింటించుచు తమ సానుభూతిని వెల్లడించుచు లేఖలకు వ్రాసిరి. హిందూదేశ యొక్క విషయ విద్యోపదేశమునకు గోఖలేగారి వేటవిని యోగించునట్లు ప్రత్యేకముల భవము చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారికి యెస్. శ్రీనివాసయ్యగారును 8000 లోనియ్య దులగినియును ఇందును గురించిన విశదము విశ్వావిద్యాలయ మువారిలో సంప్రదించి నిర్ధారణ చేయుటకునయ్యెను. ఈమొత్తముగాక గోఖలేగారి ప్రతిపాదనాపరిధికి 250 ముసాయిలును హిందూదేశ సేవకసంఘమువారి మూలధికర 5.0 ను గూడ వారే యిచ్చుకొనియును ప్రకటించబడినది.

పిచ్చుట సభ్యులంతయు నుద్దేశించి. హిందూదేశమున నీ కల్యాణముని రాజకీయ ప్రపంచమున మహోన్నత స్థానములకుగలదియొక మహాసాయముడగు భారత

దేశభక్తా గ్రంథుని మరణమున మనఃకులిగిన సంతాపాతి శయమును వెల్లడించుటకును, ఆపూజ్యుడొక్కడైన మహాత్మర దేశసేవ నభివర్ధించుటకును, నేడు మనవిలు సమావేశమై వారము. నీల ప్రపంచములను గూడ మహాయుడగు నొకదేశభక్తుని మరణమును కిటుల నేకగ్రీనముగ తమసంతాప మును వెల్లడించు తరుణములు చాలనరుదు. హిందువులు చమా ముదీయులు యూరోపుదేశీయులు భరతఖండ వాసులు అధికారులు ననభికారులు గొప్పవారు కొద్దివారు వారువీరనసేల యెల్లవారునుగూడ గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి మరణమున కపారమగు సంతాపము నేకగ్రీనముగ వెల్లడించిరి. మహనీయుడగు గోఖలేగారి సుత్రవర్తనమును సామగ్ధ్యమును దేశసేవను గూర్చి ధీమాగరమున శ్రీ రాజప్రతినిధి గారును లక్ష్మీనగరమున సర్ జేమ్సు మెస్టెనగారును వేనోళ్ల గొనియాడుచు నుపన్యసించిరి. దేశీయుల మానవ ప్రపంచమున గోఖలేగారి తేకచ్చత్రాధిపత్యము వహించె ననుటకు గణనాతీతముగ వాసేతు హిమాచలపరీతమగు భరత ఖండమున జరుజుడుచున్న మహాసభలే ప్రబలవిదర్శనములుగ నున్నవి. గోఖలేగారి సామగ్ధ్యములు సుప్రసిద్ధములైనను అయినను మించిన ధీకాలు తెందకో గలరు. అనర్థకవాగాడిని గోఖలేగారి రసమానలైనను కేవల వక్రత్వమున నాయనకు మీరినవారుగూడ లేకపోలేదు. అయినవరనే కేవల సామ్యులై రాగ్య లేనవాలును పనిత్రచిత్తులు ననుచాడుగూడ నీ యార్యావత్తమున నెందరో యుండి యున్నారు. కాని ధీశక్తివక్రత్వము సామగ్ధ్యము సామ్యులై రాగ్య పూతదీవనము సంపూర్ణ స్వార్థత్యాగము కేవల దేశసేవారాయణకతదేశ నిరంతర గాఢ ఏ డ్రా పరత్వము నను సుగుణ పుంజంబంతయు నామహనీయుని యందు మూర్తీభవించినట్లు వెరచారలకుం దేరుచుండును పుంత. భూతము కాకుండుటయే గోఖలేగారి మహాసహితుకు ముఖ్య కారణము. ఆపూజ్యుడు విశ్వవిద్యాలయ పట్టమును బడసిన దాదిగ నామరణాంతమున తనజీవితమును దేశసేవకే ధారవోసెను. ఆయని ఘోరగుణ కళాశాలలో బహువత్సరములుపా ధ్యాయములుగ నున్నప్పుడును, బొంబాయిరాజధాని దేశీయసంఘమునకు వాక్యదర్శకు నున్నపుడును, సర్వభారత దేశీయసంఘమునకు కార్యదర్శకునున్నప్పుడును బొంబాయి కాసనసభలో సభ్యులుగ నున్నప్పుడును సామ్రాజ్య కాసనసభలో చిరకాల ము సభ్యులుగనున్నప్పుడునుగూడ కేవలము నిర్వికారమగు సంపూర్ణస్వార్థ రహితప్రకృత్యము పరమోత్తమా దర్శములనే నిరంతర మాచున జీవితమున కలంకారభూతములుగ నుండెను ఆలోచనామ్యుడొక డ్డిన మహాకార్యములలో సహస్రాంసమొనర్చుగల వారైనను దేశీయులకు వందనీయులకుడును. గోఖలేగారి తత్వధిక దీక్షతో బహువిధ కార్యములనెల్లనుగూడ నా 31 వత్సరములలోనే నిర్వహించి అపారమగు కాశ్యతి లాభమును సమకూర్చు గలుగుటచేతనే వారిపట్ల దేశీయులకుగల కృతజ్ఞత యంతయుగనున్నది. ఆర్థిక ప్రశ్నమునందుగల యసమాన ప్రాగల్భ్యము, కేవలము దుర్భాగ్యముగను కేవలమును గూడ మగ్రాహ్యముగ నొనర్చుగల వైపుణ్యము వాదమాఖంబున ప్రతిస్పర్థలకు లిరుతిపి యకుండ పూర్వరక్ష సిద్ధాంతముల నొనర్చుగల ప్రాధిమ్యమర్యాదానతికలుణము, అంగీకారము లగు కాసనములపట్ల కృత సత్వము పూర్వకమగు విద్వేక విమర్శము మున్నగు గోఖలే గారి సుగుణముణిగణ నిరముల కలియుననే మహోన్నతాధి కార పదవి వ్రాజులకువారుగూడ వావరెణ్య సగణ్యమాన్య నిగ భావించుచుండెను. బహిరంగతరము దస్యసత్తచే గోఖలే గారు సామ్రాజ్యకావళ సభ కరుగలేక పోయినది గోఖలే గారు లేని కాసనసభ, దేస్వామ్యరాజుమహాదు లేని హామ లేటు వాటకమునలే నున్నదని సర్ వైట్లీలువుడు బిల్లును గారు నుడిచిరి. ఆయన ఈదేశమునొనర్చిన మహోన్నతకారములు గణనాతీతములు. వానినిపుడు నేను సుగించుచు నీక ప్రపం గింపమన్న వారి కధ్యంతరిము కలిగింప దలంపడు. కొన్నిటిని మాత్రమే వివరించుటతో కృత్యవోదెదను. కాసనసభా వ్యాప నము మున్నగు మోక్షమింట్లో ప్రభు సంస్కరణ ఫలితము లన్నియును మా ముఖ్యులందుటకు గోఖలేగారు సమగ్ధముగ కార్యదీక్షతో నెరుచెందును క్రిష్టిశేయుటయే ప్రధాన కారణ మనుటకు నందియమేనియును లేదు. గోఖలేగారు విద్యా విషయమున నడిచిన పుష్టి సారరహితము. విద్యాభిమానియగు నామానీయు డొక్క మహాత్మర ప్రయత్న ఫలితముగనే నిర్బంధించి విద్యా ప్రచార విషయమున ప్రభుత్వమువారు నిర్దినవిధాన ముకలించెను సిద్ధించింది. దేశీయులందరైక కంత్వముగ నాకాసును పరిగీలించిట్లు ప్రభాభిప్రాయమును కలిగించుట గారును సమర్థులైరి. కాసనమామోదించుటకు పోయినను గోఖలేగారిందుల నిర్దారిత మహాత్మరప్రయత్నములు నిరర్థకములు కాలెను. (సశేషము)

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.The King And His Navy.
Message to Sir John Jellicoe.

LONDON, March 4.
King George has sent the following message to Admiral Sir John Jellicoe—It has given me great pleasure and satisfaction to visit a portion of the Grand Fleet. I have been on board the representative ships of all classes, and have been much impressed by the state of efficiency and the splendid spirit animating officers and men. I have not the slightest doubt that my Navy will uphold its great traditions.

The Welsh Guards.

LONDON, March 4.
The Press Bureau says that the King has approved the 'leek as the badge of the Welsh guards, that the dragon be emblazoned with the King's colours, that the motto be 'Cymru am blyth' (Wales for ever), and that the leading company of the first battalion be designated 'Prince of Wales Company'.

Fierce Fight for Trenches.
Germans Repulsed by British Daring.

LONDON, March 3.
A message from 'Eye-witness' with the headquarters, dated February 20, says—The past three days have been quiet. As already reported the enemy in the morning of the 21st blew up a short length of trench east of Ypres and occupied forty yards. Their efforts to advance were prevented only by the coolness and daring of our officers and men to check the enemy's onslaught. The machine gun detachment dashed forward into the open under a terrific fire and brought their guns into action at point blank range almost on the brink of the cavity caused by the explosion. The machine gun also prevented the enemy's supports from advancing.

Two Men Hold a Trench.

The Germans endeavoured to advance down communication trenches. At the turn of one of these narrow passages a Sergeant and a Private took their stand and held the trench alone and unaided, shooting or bayonetting the Germans one after another as they turned the corner.

Accidental Explosions.

During the night of the 21st an accident apparently caused a series of explosions in the magazines in the German trenches north of Armentiers, and a portion of their line was enveloped in flames. There is especial danger of such accidents owing to large stores of high explosive bombs and grenades which in this fighting it is necessary to keep in forward trenches.

In the night of the 23rd our batteries on the right ignited some starlights and rockets in the German trenches and Germans while endeavouring to extinguish the blaze, were brightly illuminated. A tremendous artillery and rifle fire was opened on them which must have caused considerable loss.

An Awful Zone of Dead.

The aspect of the narrow strip between the lines in the woods round Ypres is almost indescribable. Imagine a wood with most of the trees felled or half felled and lying with their tops on the ground, imagine a soft muddy clay soil honey-combed with pits several feet deep every few yards and further imagine this tangle of dead vegetation and mud and deep pits heaped end to end with thousands of German corpses the majority of which have lain there since November, and then you will gain some idea of the appearance of this awful zone of dead between us and the enemy.

The Engineers on Strike in England.

LONDON, March 4.
The Engineers on strike on the Clyde have resolved to return to work to-morrow but they will not work overtime.

A British Collier Sinks a German Submarine.
An Handsome Award

LONDON, March 4.
It is reported to-night that Admiral Egerton is satisfied that the small British collier "Thordis" sank a German submarine off Beachy Head. The "Thordis" has been dry-docked. One blade of her propeller is gone and her keel plate is badly damaged. The vessel rammed the submarine after a torpedo had passed under her. Awards for the first merchantman to ram such a submarine now total 1160 sterling.

The Stoppage of all Supplies to Germany.

ALLAHABAD, March 4.
"The Pioneer's" London correspondent cables—The decision to stop all German supplies has greatly relieved the public feeling especially in the Army and Navy. Satisfaction is expressed at the exclusion of food for the enemy troops and cotton for explosives. The knowledge that Germany was being thus supplied rankled in the services whose men are liable to loss of life and limb from a continuation of imports. Officers admit that the

TELEGRAMS.

Government has at a sacrifice given the enemy every chance of honourable conduct. The Government's forbearance was unavailing, Germany regarding us thereby as foolish and commencing to sink our food ships. The Government has cut itself adrift from the web of technicalities which were being wound around our maritime action. Our maritime rights are restored to the original simplicity of a blockade such as all nations understand and the Government has been much congratulated. The whispers of peace mentioned by Mr. Asquith arise from wirepulling Germans using disarmament faddists in politics and the press. The Premier's rebuke has given great satisfaction to the nation at large. The submarine blockade has failed and the ruses have been ineffective. The Germans hoped to create a situation in which they could bargain about food supplies. The Premier's speech has shown the German failure in both the objectives. There will be no compromise, no peace talk till victory has been won. Our sea supremacy is greater than ever. The Admiralty's vigorous watchful methods have so accentuated Germany's weakness that insurance rates and grain prices have dropped here. The protection that is afforded merchants is splendid. It must be at some cost but the percentage has no bearing on any phase of the war.

FRANCE.

Rheims Bombarded.

LONDON, March 4.
PARIS.—The evening's communiqué said—Between the sea and the Aisne a cannonade has occurred of varying intensity. The Germans bombarded Rheims, using incendiary shells. In Champagne on the front north of Souvigny-Mesnil-Béaumont our progress has continued. We hold German trenches for the length of six kilometres and the depth of a kilometre. Several German counter-attacks have been repulsed and the regiment of guards lost enormously. The previous communiqué stated that the progress at various points reported on the previous evening was confirmed and had been maintained everywhere.

A French Official Statement.

LONDON, March 4.
PARIS.—The communiqué this afternoon said:—The fierceness of the fighting in Champagne is confirmed. The German counter-attacks against the crest taken by us north-eastward of Mesnil were most violent. Two regiments of Prussian guard fought with the greatest ferocity. The defeat of German efforts was complete. We made further progress at Vanquois. Our artillery in the Belgian dunes demolished the enemy's trenches. The Germans near Notre Dame de Lorette captured an advanced trench recently constructed by us in immediate contact with German lines. The bombardment of Rheims continued all day, shell falling every three minutes.

RUSSIA.

Russians Bombard Czernowitz.
Latest Russian Report.

LONDON, March 3.
PETROGRAD.—A communiqué says—Between the Niemen and the Vistula the Germans have delivered no attacks except in the Ossowiec District, where several attempts to approach the fortress were repulsed.

Our troops in the Grodno region and other sectors on the whole front continue to progress. We stormed the village of Kerjen, capturing seven officers and hundreds of men. We continue in the battle between the Onda and the San to repulse with entire success furious attacks by the Austrian army.

The Germans have made equally barren attacks in the regions of Kazibuvka and Rojanka. We enveloped and annihilated at Rojanka two German companies. We seriously defeated the Austrians defending the river Lomnitsa. The Russians crossed the river fighting and occupied Krasna taking during the day sixty-four officers and six thousand men, four guns, seven quickfiring and large quantities of regimental and Divisional transport.

TURKEY.

Allied Military Expedition.
Off the Dardanelles.

LONDON, March 4.
A telegram from Athens dated the 1st instant, says it is stated there that the first detachment of the Allied Military expedition, including Canadians and Senegalese commanded by General Demade, has arrived off the Dardanelles.

Submarines for Turkey.

LONDON, March 4.
It is believed that there are a hundred thousand Turks in the isthmus of Gallipoli commanded by Essad Pasha. Three submarines have been received in Turkey, having arrived overland from Germany. They are still in sections and cannot be used.

Bombardment of Dardanelles Renewed.
More Forts Silenced.

LONDON, March 4.
The Admiralty announces that the "Triumph," the "Ocean" and the "Albion" entered the Straits on Monday and attacked Fort number eight. The enemy replied. Our casualties were six wounded. Simultaneously four French battleships in the gulf of Saros bombarded Bulair. The "Canopus," "Swiftsure" and "Cornwallis" on Tuesday engaged forts eight and nine and silenced the latter. All the three battleships were hit, but only one man was wounded. The attack is progressing.

TELEGRAMS.

French Official Announcement.

LONDON, March 4.
PARIS.—It is officially announced that French warships in the Gulf of Saros on Tuesday bombarded the Bulair forts and lines and set fire to the barracks, which the garrisons evacuated. The works and bridge at the river Cavack were severely damaged.

Result of Tuesday's Operations

ATHENS.—Forts Dardanus, Hamidie and Simerlik were silenced and the wireless station at Bezika was destroyed by the bombardment on Tuesday.

Warships Within the Straits.

Fifty-two Warships were within the Straits.

Further Details.

The Admiralty announces that operations at the Dardanelles were resumed at eleven on Monday morning. The "Triumph," the "Ocean" and the "Albion" entered the Straits and attacked fort number eight and the batteries at White Cliff. The forts, field guns and howitzers returned the fire. A reconnaissance by sea-planes reported several new gun positions, but no guns had been erected. The sea-planes also located a line of surface mines.

A force of mine sweepers on Monday night, covered by destroyers, swept within one and half miles of Cape Kephez under fire. Our casualties were only six wounded.

Four French Battleships off Bulair bombarded the batteries and communications.

Earlier operations at the entrance to the Straits resulted in the destruction of nineteen guns ranging from six to eleven inch, eleven guns below six inch, four Nordenfledts and two searchlights, and also the magazines of forts numbers six and three.

The "Canopus," the "Swiftsure" and the "Cornwallis" on Tuesday engaged fort number eight. A heavy fire was opened on them by fort number nine together with field batteries and howitzers. Number nine was damaged and silenced at 4-50 in the afternoon. The battleships withdrew at 5-30. All the three were hit, but there was only one casualty, one man being slightly wounded. Sea-planes reconnaissance was impossible on account of the weather, but mine-sweeping continued throughout the night, and the attack is progressing.

The Russian cruiser "Askold" has joined the fleet in the Dardanelles.

ITALY.

New Bills by the Italian Premier.

LAHORE, March 4.
The "C and M G" "es" Special Cables.—London 3rd March.—The Italian Premier has introduced bills against espionage contraband and publication of news of military movements.

EGYPT.

Invasion Of Egypt.

LONDON, March 3.
CAIRO.—A communiqué says.—There are no signs of renewed advance by the Turks.

Moslems And Christians In Syria.

Reports from Syria show that the relations between Mohammedans and Christians continue excellent.

GREECE.

Greek Attitude.

To be Discussed by Grand Crown Council.

LONDON, March 3.
ATHENS.—At a Cabinet, at which the Greek Minister in Paris was present, the King decided to hold a Grand Crown Council, including five ex-premiers, to discuss the Greek attitude to present events. The Chamber will meet after the Council.

COLONIES.

British Columbia.

Employment of Asiatics.

LONDON, March 3.
VICTORIA.—(British Columbia)—A motion in the legislature to prohibit the employment of Asiatics in local industries has been withdrawn at the request of the Premier, based on Imperial policy.

UNITED STATES.

Ship Purchase Bill Withdrawn.

LONDON, March 4.
A telegram from Washington says the Ship Purchase Bill has been withdrawn from the Senate.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 4.
The following telegram has been received from the Secretary of State dated 2nd March:—Further operations at the Dardanelles have been delayed by unfavourable weather, mist and rain rendering long range fire and aeroplanes observation impossible. Referring to these operations Mr. Asquith in the House of Commons said that they had been carefully considered and conceived with very distinct and definite objects, political, strategic and

TELEGRAMS.

economical. They showed very significantly the copiousness and variety of our naval resources. There were the "Queen Elizabeth" first class to be commissioned of the newest type, dreadnoughts with guns of power and range hitherto unknown in the naval warfare and there were three or four different types of older dreadnoughts all bringing to bear formidable 12 inch guns on fortifications with magnificent accuracy and deadly effect and these proceedings are being conducted with an subtraction of any sort or kind from the strength and effectiveness of the grand fleet.

A fierce battle at Przasnyska town 50 miles to the north of Warsaw which was twice captured by the Germans and twice recaptured has ended in a complete Russian victory, and the Germans who had two army corps engaged are now retreating to the frontier. The Germans have not yet retired from Niemen near Groudo but the "Times" Petrograd correspondent says that Military opinion is that the Russian success will compel them to withdraw very shortly. The Germans in the recent offensive had acted with extraordinary rapidity and evidently intended suddenly to cross the river Narew but failed to foresee the arrival of the Russian reinforcements and their assumption of the offensive. In the Carpathians the Russian maintain their position and in Eastern Galicia they have now driven the Austrians to the offensive. In Champagne the centre of the French line where heavy fighting has been proceeding for a fortnight the French have established a continuous line of one and a quarter mile in advance of the old positions.

The House of Commons yesterday sanctioned a credit of 287 millions the largest amount ever voted by any nation. Mr. Asquith announced that we shall take measures to prevent commodities of any kind reaching or leaving the German Empire. We and the French shall hold ourselves free to bring into port ships carrying goods to Germany. The crews will not be harmed and neither the cargoes nor the ships be confiscated but no goods of any kind whatever will be allowed to reach Germany. Mr. Asquith said we do not intend to put in operation any measures we do not think effective and shall carefully avoid measures violating rules either of humanity or honesty but subject to those conditions there is no form of economic pressure to which we do not consider ourselves entitled to resort. Concluding Mr. Asquith said: The gravity and magnitude of the tasks we have undertaken does not diminish but increases as months roll by and the call for men's never more urgent or imperious than to-day and this is a war not only of men but material. Take only one illustration. The expenditure of ammunition on both sides has been on a scale not only without precedent but in far excess of any expert forecast. Referring to certain whispers of peace he said: "Peace is the greatest human good but this is not the time to talk of it" and he repeated what he had said in Guildhall in November and what was said in almost the same terms by the French Premier that we would not sheathe the sword until Belgium recovers all and man Preman all she has sacrificed, until land and the air are adequately secured against the menaces. Concluding upon an unassailable foundation and until the military domination of Prussia is wholly and finally destroyed.

War Gifts.

DELHI, March 4.

The Viceroy has accepted the following further gifts towards the war expenses: Rana of Jubul Rs. 25,000, and Major Nawab Nasreth Khan of Bhopal, a private stud of eight horses, two motor cars and three portable military telephones.

CALCUTTA.

H. E. The Viceroy at Calcutta.

CALCUTTA, March 4.

H. E. the Viceroy and party arrived here to-day, and in the afternoon His Excellency unveiled the statues of Lord Ripon and Lord Minto upon the maidan in the presence of a large and representative gathering. Later on he visited the Victoria Memorial, and is now being entertained in the Calcutta Club.

The Viceroy grants interviews on Friday morning, the 5th at Barrackpore to Dr. Sarvadhikari, Vice-Chancellor, Calcutta University, also to the Maharaja of Burdwan and the Nawab of Murshidabad.

The Viceroy's eulogy of Lord Minto.

Viceroy's Camp, Barrackpore, March 4.

The following is H. E. the Viceroy's speech on the occasion of the unveiling of the Statue of the late Earl of Minto at Calcutta yesterday:—Gentlemen of the Minto Memorial Fund Committee:—It is my valued privilege to-day to unveil the statue of my distinguished predecessor the Earl of Minto. At the short interval of time that has elapsed since Lord Minto's Viceroyalty ended it is not easy to appraise the true value of an administration which has so recently passed into history, but the period during which the affairs of India were entrusted to his guidance was so full of interest that you will perhaps forgive me if I dwell for a few moments on one or two of the more striking features. His Viceroyalty may be described as a record of difficulties and dangers bravely faced and honourably overcome. During the years which had preceded it there had been gathering in India a very considerable feeling among many moderate and loyal Indians, who, conscious that they were capable of taking an honourable and useful part in the Government of the country, concluded that their legitimate ambitions in this direction were insufficiently recognised. That intuitive sympathy which was one of the most striking characteristics of Lord Minto's nature was quick to recognise the legitimate grievance that underlay this feeling and he addressed himself without delay to finding a means of satisfying these aspirations. His task was rendered more difficult by a small body of extremists who hoped to wring concessions from the Government by acts of violence and crime. To a weaker man it might have appeared necessary on the appearance of this new agitation not only to meet it with repressive measures sufficient to ensure the preservation of public safety but also to withhold all concessions even to those aspirations which

TELEGRAMS.

he regarded as legitimate for fear that he and his government might be accused of yielding to threats and violence what they were unwilling to grant spontaneously. Faced with this situation Lord Minto showed that he possessed in addition to that personal courage which had already won him distinction in many different fields, the much rarer courage which enabled him to pursue his policy undeterred by the fear of being accounted weak. He determined that the conduct of a very small minority should not force him to withhold reasonable concessions from the great majority of loyal but expectant Indians. This determination at length resulted in the establishment of enlarged legislative councils with which we are now familiar and in the appointment of an Indian to be a member of the Viceroy's Executive Council. The inauguration of these changes will be within the memory of most of you here to-day and at this short interval of time it is impossible to pass a final verdict upon their value. But I may say with confidence that the splendid loyalty of India at this time of the empire's need is in no small measure due to the wise and sympathetic policy which Lord Minto pursued in the face of much opposition and he will always be remembered in India as one who tried to meet the just claims for political recognition with generous and statesmanlike concessions. His relations with Ruling Chiefs were marked by the utmost cordiality on both sides, a result largely brought about by the genial personality which had made him the object of affectionate regard throughout his career. There can be no question that his policy of confidence did much to promote the happy relations which now subsist between the Native States and the paramount power and were realised to-day. Lord Minto might justly be proud of the magnificent contributions which the Ruling Chiefs have made towards the defence of the British Empire. I have dealt hitherto only with Lord Minto's work in his public capacity but I feel that no appreciation of his character will be complete without an allusion to the universal affection and respect which he commanded in private life. He was a true sportsman in the very best sense of that term and his personality combined a most gallant spirit with kindly sympathy and highest courtesy. He was indeed the best ideal of a great English gentleman.

I shall always remember with gratitude the honour that has been done me to-day in asking me to unveil the statues of these two great men. May the memory of their labours and their love for India long remain to inspire and dignify the public life of this country.

Lord Ripon's Statue Unveiled.

Tribute by the Viceroy.

CALCUTTA, March 4.

The following is His Excellency the Viceroy's speech on the occasion of the unveiling of the statue of the late Lord Ripon:—Gentlemen of the Ripon Memorial Fund Committee:—I feel that it is a very great privilege that I have been asked to perform the ceremony of unveiling the statue of Lord Ripon. It is not only that there has never been a Viceroy who has been more beloved and rightly so by the people of this country that makes it a very great compliment that the representatives of the people should have themselves asked me to take part in this ceremony but in addition I myself had the honour of Lord Ripon's friendship which I valued most highly and can testify from my personal knowledge to the wonderful gentleness and kindness of his heart and the soundness of his judgment. Years after he left India he held a prominent place in the Councils of his sovereign and to him more than any other man turned for advice alike in their personal difficulties and in question of high policy. India the last occupied a prominent place in his thoughts and one of his latest public acts was to attend and take part in the debate on Lord Morley's Reform Bill. I do not propose to pass in review the history of his administration nor to stir the dust of past controversies but I would remind you that he came to India inspired by the liberal policy of Mr. Gladstone and the sympathetic interest of our great and good Queen Victoria. He tried to breathe the breath of life into local self-government and it was in his Viceroyalty that that noble act of liberal statesmanship the rendition of Mysore was effected. He gave new life and organisation to the department of agriculture from which has sprung many beneficent activities. I need only enumerate the diffusion of useful agricultural information, the system of loans for agricultural operations and later the scheme of co-operative credit societies. He took the greatest possible interest in the ever present problem of education and while always determined to do nothing which could endanger the advance of higher education he did much to organise and develop teaching of an elementary character, the foundation upon which the whole superstructure of a proper education has to be built. He saw the powerful effect railway extension must have in preventing famine and gave a great impetus to a bolder policy in this direction though steadfastly refusing to allow it to throw any additional burden of taxation upon the people. He reduced the salt duty and from first to last was animated by an intense desire to promote the welfare of the masses. A distinguished Indian who enjoyed the honour of his friendship tells us that his popularity in India arose not so much in connection with the measures with which his Viceroyalty is associated as in response to his own unfeigned love of the people, his desire to broaden the basis of their civic liberty and above all his treatment of them as brothers and fellow citizens. When he first arrived in this country he remarked in one of his earliest speeches that it does not become him who putteth on his armour to boast himself as one that takes it off. He refused to make any large promises but said that he would prefer that when the time came India should judge him by his acts. How favourable was that judgment was evidenced by the scene of unprecedented enthusiasm that took place in Bombay when 4½ years later deputations from every part of India came to bid him goodbye and innumerable addresses were presented to him. I think the secret of his success as Viceroy is to be found in the noble words he used on that occasion "If England" he said "is to fulfil the mighty task which God has laid

TELEGRAMS.

upon her and to interpret rightly the wonderful story of her Indian Empire she must bend her untiring energies and her iron will to raise in the scale of nations the people entrusted to her care, to immerse in them gradually more and more the richest gifts which she herself enjoys, and to rule them not for her own aggrandisement nor yet for the mere profit of her own people but with a constant and unwearied endeavour to promote their highest good." Happily he was known to the people of India as "Ripon the Righteous."

The Opening of the Sara Bridge.

Lord Hardinge's Speech.

The following is the full text of H. E. the Viceroy's speech:—

YOUR EXCELLENCY, LADIES AND GENTLEMEN:—Mr. Gales had told us that the object with which this bridge had been built has been the serving of the traffic between Northern Bengal and the port of Calcutta. That an outlay of some four crores of rupees should have been justified in order to provide better facilities for this traffic is the more remarkable when we consider how recent has been the development of trade and of railway communication in Northern Bengal. Sixty years ago the Engineer-in-Chief of the time were still considering the best starting point for the proposed Calcutta-Darjeeling road, and the first railway in Bengal, the Howrah-Dumka section of the East India Railway had been opened less than a year previously. Darjeeling had only recently been taken under British protection with the hundred souls who at that time constituted the entire population of the district. Seven years later the road was still unmetalled fire rivers remained unbridged. It was not until 1877-78 that the first section of the present Eastern Bengal Railway metre gauge system, the section from here to Silliguri, was opened. From that date commercial development and the improvement of railway communications have in this area proceeded with equal rapidity. At the present time the territory which will be served by this bridge contains the greatest area under jute, probably the greatest area under tea in the world nor has the limit of expansion been reached. It was but the other day that a through railway communication with the Decca and Mymensingh districts was effected, while the Gauhati extension to Assam has been opened for only a few years. In each of these areas, in the province of Assam and the districts of Bengal east of the Brahmaputra, I look for the rapid development of railway communications and for a corresponding increase of trade and general prosperity. But the advantages of this great bridge will not stop there. It seems to me certain that before many years are over these tracks will form part of a trunk line of railway connecting India and Burma. The depredations of our gallant enemy, the Captain of the "Enden", have had one advantage in calling prominent attention to the political as well as the commercial advantage of a through railway connecting this great province with the rest of the Indian Empire, and I am happy to say that a strong party of engineers is now engaged on a survey of the several possible routes. I need not re-open the discussions which occupied the period of 19 years which, as Mr. Gales has said, intervened between the first inception of the project for bridging the Ganges and its sanction by the Secretary of State. These discussions ranged over the entire field of Railway Policy. They considered such vexed questions as that of Gauge and Company versus State Management which have engendered controversy since the construction of the first Indian Railway was mooted 70 years ago, and seem likely to cause contention for many years to come. Few will question the wisdom of the principal decisions affecting technical matters that the bridge should be built for a double line of railway on the broad gauge, and that it should be constructed to a standard which, so far as can be seen, will render it capable of carrying the heaviest loads that can ever be placed upon railways of that gauge. These decisions we owe, I believe to the foresight of the late President of the Railway Board, Sir T. R. Wynne. To the Railway Board of the day we also owe the equally wise decision, Mr. Gales, that you should be placed in immediate charge of the construction of this great work. The magnitude of the task which faced you cannot be adequately appreciated from the consideration of any mere statement of results or even of such enormous figures as those which you have cited. Problems had to be solved which were unique in the history of engineering science before the bridge building could be begun. The gauges had to be confined by these great training works. Every possibility of danger from flood and from cyclone had to be thought out, and plans had to be devised for guarding against such possibilities that when the actual construction of the bridge was undertaken, it was completed without a hitch and practically without the loss of a single piece of equipment. We owe first to the ability and forethought of the designers, that is of Mr. Gales, in collaboration with Messrs. Rendall, Tritton and Palmer, consulting Engineers to the India office, and secondly to the zeal and energy of the staff employed upon construction, that is Mr. Gales and the staff whose services Mr. Gales has been the first to recognise. The greater a project, the greater the necessity for minute care regarding the perfection of every detail. If he had not on the lower Ganges Bridge a picked staff of Engineers and artificers on whom implicit reliance could be reposed we should not, I feel sure have been able to congratulate Mr. Gales to-day, or for many days to come, upon the achievement of his task. While this is naturally the Engineer's day, I cannot omit all mention of the Medical Staff. Paksey has not always enjoyed a reputation as a health resort, and we all know what outbreaks of cholera have often meant on great public works. That the two outbreaks of cholera which unfortunately occurred were rapidly stamped out and that Paksey to-day is as healthy a spot as is to be found in the plains of Bengal, we owe to the professional skill and devotion to duty of Mr. Bishop and the staff who have assisted him. Now, Your Excellency, ladies and gentlemen, but one duty remains for me. Mr. Gales has asked me to permit the bridge to be named after me and open it to traffic. I believe, Sir Henry Burt, that the bridge with which I shall be glad to have my name associated, has been planned and tested by the Senior Government Inspector of Railways in charge

TELEGRAMS.

of this circle, and that the Railway Board accept his report that it has been well and truly built and is in all respects capable of carrying all classes of traffic without risk to public safety. Laughter On your recommendation therefore I have much pleasure in declaring the Harding Bridge to be open for the carriage of all descriptions of railway traffic.

A Head Master Shot Down.

Students Arrested.

COMILLA, March 4.

Sarat Chandra Bose, Head Master, Zillah School, was shot dead at 6 P.M. yesterday in the public road near his house. His servant and a coachman who apparently attempted to seize the culprits were also shot and are in hospital. A woman who was nearby was also wounded. All the shots were from a revolver. Two students whom the murdered man had recently reported in connection with distribution of seditious literature have been arrested.

Further Arrests.

CALCUTTA, March 4.

As a result of house searches made in the neighbourhood of Sukea Street last night and early this morning, by Messrs. Lowman Tegart and McClure with a number of armed Sergeants, seventeen Bengalis of the Bhadrakal class have been arrested in connection with the Cornwallis Square murder last Sunday. The majority are quite young.

Eighteen Arrests in Calcutta

CALCUTTA, March 4.

Eighteen young men in all were arrested in Calcutta last night in connection with the recent political crimes in and about this city.

The Case Against Inspector Simpson.

CALCUTTA, March 4.

The hearing of the case against Inspector Simpson was resumed to-day and lasted till 5 o'clock before Mr. Patterson. The chief witnesses were Mr. N. C. B. se, who corroborated the evidence of the Barkutulla Hingun regarding the statements made by him and Mr. Taylor of the Insurance Company who deposed to Mr. Simpson having come to him on several occasions to ask for money in return for which he promised to implicate Barkutulla for arson. Lawyers on both sides having summed up the Magistrate framed a charge for extortion and committed the accused to be tried at the Darjeeling Sessions, releasing him on the former bail of rupees two thousand. The Sessions will probably be held at the end of the current month.

The Arrest of Professors and Students.

CALCUTTA, March 4.

The suspects arrested in northern Calcutta by the Criminal Investigation Department are said to include two professors, a few students and some unemployed youth. Some of the detained men are accused in cases now pending in the Police Courts.

The Bank of Bengal rate of Interest.

CALCUTTA, March 4.

The Bank of Bengal rate for demand loans remains unchanged at 6 per cent.

BOMBAY.

The Bombay Corporation.

BOMBAY, March 4.

The Bombay corporation this evening passed a resolution expressing regret at the death of Mr. Gokhale and appreciation of his services, and adjourned as a mark of respect.

PUNJAB.

The Delhi Conspiracy Case.

The "C. & M. Gazette's" Statement.

LAHORE, March 4.

Referring to the statement that the Governor-General has postponed the execution of sentences in the case of some of the convicted accused in the Delhi conspiracy case to afford time for an appeal to the Privy Council the "Civil and Military Gazette" has elicited the following facts on enquiry:—On passing of sentences all but two of the sentenced men appealed to the Government of India for the exercise of clemency. The two exceptions signified their intention to appeal to the Privy Council against the sentences. Subsequently these two also filed an appeal for mercy to the Government of India. Nothing further is known. It is not even known whether the Privy Council has admitted the appeals.

A Returned Emigrant.

Committed to the Sessions.

LAHORE, March 4.

The case in which Sajjan Singh, a returned emigrant, is charged with the murder of Masoom Ali Shah, head constable, and attempt to murder Muhammad Musc, Sub-Inspector of Police, was heard before Mr. O'Neil Shaw Magistrate on Wednesday. After several witnesses had deposed the accused was examined by the Court. The accused pleaded innocence. The Court committed him to the Sessions.

TELEGRAMS.

SIND.

A Trade Mark Lawsuit.

KARACHI, March 4.

Messrs. Macdonald and Co. of Karachi have won another lawsuit in defence of their rights of trade mark. The question concerned the (ticket) attached to ascertain line of cotton piece goods known as Mulls (a thin soft dress cloth). Messrs. Holland and Moss who were the defendants to the suit pleaded that there was no imitation and therefore no deception, but admitted that both in the tickets the plaintiffs and the defendants possessed these peculiarities of design are in common. First in the picture came a study of the Indian feminine beauty with a general coloring of gold and red surrounded by a green border the whole in the shape of an oblong. The difference was that the plaintiff's picture showed one Indian woman and the defendants picture two Indian women. Next in the picture came numbers indicating quality. The difference is that the plaintiff's numbers were 16,500, 17,000 and 17,500 and the defendants numbers were 86,500, 87,000 and 87,500. Next in the picture came encircled numbers in blue showing the length of each piece to be 18 yards. The difference was that the plaintiff employed a single circle. Finally in the picture came an ornamentation worked in cloth called a (sacharilla). Here was no difference. The learned Judge found this series of resemblances were too strong to be argued away and gave the plaintiffs what they asked for a perpetual injunction with costs. An attempt appears to have been made by the defence to set up expert evidence to prove that the resemblances in this case were not close enough to deceive the public but the judge said that to listen to a reputed expert on such a point was for a Judge to abdicate the essential prerogative of Justice because therein was the very issue which the Judge himself was asked to determine. Besides (said the Judge) how could a true expert exist on such a subject unless he were an expert in human nature.

SOUTH INDIA.

Donations for the Madras Hospital Ship.

COONOR, March 4.

A meeting of the Indian residents was held this evening at the Magisterial Office with Mr. Sethu Iyer Thasildar presiding to raise regular monthly donations for the Madras Hospital Ship from June in compliance with a circular. A small amount was subscribed by those present while Mr. Mahomed Sheriff a leading merchant and Mr. Lakshmana Iyer the Sub-Magistrate undertook to supplement the same by taking the list round to the principal inhabitants.

Distinguished Visitors Expected.

According to the present arrangements His Highness the Maharaja of Travancore is expected to arrive here in the early part of April and will reside at Lansdowne house for four weeks. The palace staff will occupy the Mavor Villa. Other distinguished visitors for the season include the Maharaja of Cochin and the Raja of Vizianagaram besides the Ex-Maharaja of Cochin who has arrived here already.

Sir James Meston at Bulandshahr.

ALLAHABAD, March 4.

Sir James Meston speaking at the distribution of prizes of the annual fair at Bulandshahr said: "The Government was greatly gratified at the splendid response Bulandshahr had made to the recruiting officer." His Honour left for Lucknow on Wednesday evening.

Capture of the Mapilla Rebels.

CALICUT, March 4.

The following press communique has just been issued in connection with the attack on Mr. C.A. Innes, I.C.S., the District Magistrate and the events that transpired in Ernad since then. On Saturday 27th February at about 12-15 noon as the District Magistrate was going from Pandikkad to Karuvarakundu he was fired at by Mappillas. The gun which was fired at a distance of about 20 feet missed fire. There were four or five Mopillas, but the District Magistrate was not pursued. The Police were sent out as soon as possible from Karuvarakundu and Messrs Hitchcock and Elliot after searching the hill where the Mopillas had lain in wait for the District Magistrate followed them in the direction of Kalikavu. The District Magistrate followed shortly afterwards with another body of police but the fanatics who had about two hours start escaped into a thick jungle east of the Kalekavu Karuvarakundu Road. Nothing was heard of them on the 28th and the jungle was searched without result. But warnings were sent out in different directions and in particular the Sub-Inspector of Amu-perintalmanna was warned by telegram to proceed with all available men to Edanatkara where the Dt. Magistrate had reason to suppose the fanatics might go and to keep careful watch there. On Monday, March first, the fanatics left their hiding place in the jungle east of the Kalikavu Karuvarakundu Road and went by a jungle path to Edanatkara. Here the Sub-Inspector got into touch with them and followed them up till they took up their position in the Ayyappankavu temple at mile 21 on the Meatore Mannarghat Road near Alanallur Bazaar. The District Magistrate and the District Superintendent of Police received a message from the Sub-Inspector at 6 P.M. while they were out on enquiry two miles from Karuvarakundu. They started across the country with ten constables to Alanallur arriving there at 8 P.M. Mr. Elliot arrived at 8-30 and in the course of the night contingents of the special force and the reserve arrived from Karuvarakundu and Pandikad in the night. Endeavours were made through the local thangal to induce the fanatics to surrender but they all failed and the fanatics fired at any one seen near the temple. On the morning of the second March the District Magistrate and the Dt. Superintendent of Police with a strong body

TELEGRAMS.

of police attacked the temple. Four fanatics were killed and one wounded and captured alive. Two constables were accidentally wounded. The fanatics had three guns and were also armed with swords. They committed no murders but slightly wounded one Asari (Carpenter) whom they met on the road. They entered one or two houses mainly in search of guns and food.

Three men Executed.

For murdering a Forest Guard.

TINNEVELLY, March 5.

A triple execution took place at the district jail, Palamcottah, this morning when the three accused persons in the sensational Kalakad murder case viz Ponnusamy Pillay, Manickam Pillai (brothers) and Boganda Koni underwent the extreme penalty of the law. The facts of the case were that the three accused and an accomplice one Krishna Nadan who subsequently turned approver were confirmed poachers on the Kalakad hills and bore a grudge towards the deceased forest guard Muthuramaswamy Naidu and they decided to remove him. They attacked him in the forest with a hunting axe and after decapitating the body buried the head in a mountain stream. The Sessions Judge of Tinnevely in passing sentence of death on the accused described the act as a deliberate and cold-blooded one and was of opinion that the deceased forest guard met with his death on account of the zeal and strictness with which he discharged his duty to Government. Shortly after 2 A.M. the condemned men were marched out of the jail to the gallows escorted by a strong posse of reserve police and were placed on a line with the rope round their neck and at a given signal the bolt was withdrawn and all the three were hurled into eternity. The men maintained a stoic attitude throughout.

The Late Mr. Gokhale.

Mr. Watcha's Praise.

BOMBAY, March 5.

On the motion of Mr. D. E. Watcha in the absence of Sir P. M. Mehta at yesterday's meeting of the Bombay Corporation was adjourned after passing a resolution expressing the sense of regret at the death of the late Mr. Gokhale, Mr. Watcha made a lengthy speech in the course of which he paid a tribute to the late Mr. Gokhale's personal character and public service and said "Mr. Gokhale was a Goliath of popular interests in Councils and the Empire, a Gamaliel of public affairs, a good Samaritan, and a Gabriel in his domestic and social life. Among the speakers who followed Mr. Watcha were Messrs. J. B. Petit and Wardlaw Milne. Mr. Petit said he was with Mr. Gokhale in England for some months and he knew that he was held in high esteem by the greatest Englishmen of the day, that ministers after ministers had offered him seat in Parliament but that he refused on the ground that his work lay in his own country. Mr. Milne said India lost a star of the first magnitude but it was satisfactory to feel that his life of self-sacrifice and devotion would ever live as an example to his countrymen.

A Meeting of Elephantonians.

At a meeting of Elphinstonians presided over by Mr. Watcha yesterday Professor Muller in moving a resolution of condolence said that Mr. Gokhale was a statesman for above the great Mahatma minister Nana Farnavis who lacked Mr. Gokhale's unswerving honesty of purpose and sincerity. Mr. Gokhale was an Elphinstonian who would always be placed in first rank of many whom the great college had produced. It was resolved to put up as a fitting memorial a portrait in the library hall of the college.

Weather Report

SIMLA, March 6.

Rainfall has been confined practically to Bengal and Assam. The Chief amounts are:—Burdwan two inches, Bogra one, B Silchar three quarters and Musalipatam one and half. Temperature remains low in the Central parts of the country and South, Bengal.

FORECAST:—Decrease of rainfall in North-east India.

సెలూకేవా రలు.

(స్వకీయ విశేషమునందునుండి)

పశువులకు దొమ్మ పన్నె రులు.

సెలూరుపూర్వ 2:-పశువులు నానావిధములైన జాడ్డ ములచేత చాల చచ్చుచున్నది నాని తగిన సదుపాయ మెవ్వ రొసర్చినట్లు గానము. చికిత్సావిధాన మెవ్వరయిన పత్రికల ప్రచురించి ప్రజలకు కట్టుబాదుడు గాక.

కరవులపై.

సామాన్యము గా ఈ సెలూలో కొను ధాన్యము చాలా చవుకగా మిగులును. కూము అందుకూపాజల భవ మున్న కందులు ఏకరూపాములు, మినుములు అలూరూపాములయియు రూపాములన్నర సెలూ అందుకూపాములయినవి యేడురు పాయలుగా మన్నవి. వక్కులు మొదలగు ఫలపరకు తన్నిగా పోయిన సంవత్సరముకంటె తక్కువ సెలూలో తేవు. పశువు చీద విశేషము గా తరులమున్నందున మంచి మజ్జిక దొరకు తేదు. చీదల విషయమున కారిత్యము దొరకనమువారి కకలిసిందిలో యట్లుకలిగినదో యెవరు మా మొర యాలకించు రో గానబడజున్నదని చీదకర్తయు చికిత్సామహర్షుడు

జూబులు.

పితృకులకు ప్రకటన.

ఒకభక్తుడు—ప్రకటించలేనందులకుచింతించువాని.
వల్లూరుజాబు ఒక విద్యార్థి—సంతకములేవు.
భర్తృతత్వాభిలాషి—చర్చనాపితమి గావున ప్రకటించలేదు.

వేద్యుడు—ప్రకటించలేనందులకు చింతించువాని.
ఒంగోలుజాబు—విషయ మిదివరకే ప్రకటించితిమి.

ప్రెస్ బిల్డింగ్ గుంటూరును సూర్య సమాజము

అయ్యా,

గుంటూరు ఫ్రెస్ బిల్డింగ్ అను హిందూ బాటిక సమాజమువారు 15 దినముల నుంచి తేనాలిలో పురముందిర సమాజమున శాక విశాలమగుభవన నిర్మాణముచేసి నాటికముల (బదర్పించుచున్నార. వీరిసమాజము సుప్రసిద్ధమగుటచే వీరిప్రదర్శనముల జూరటకు బురజుల నేతలు తేనెచురున్నారు. ప్రదర్శనమునకు రూ 400-00 లకు తక్కువకాకుండ నిసమాజము వారిచట సందడించుచున్నారు.

ఈనాటికములో సుమతీ వేషధారియగు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవిగాను, సుదేవుని వేషము ధరించిన హరిప్రసాదరావుగాను, సునందిన వేషధారియగు కోపల్లివాన మంతరావుగాను, పువేరి వేషమున కాల్పిన తిప్పారపుల లక్ష్మీనారాయణగారును సర్వవిధముల ప్రశంసనీయులు. సంగీతమనందును, అభినయములందును నిరుపమానులు. వీరి యాసమాజమునకు వన్నెదోచుచువారిన నొప్పును. ఎంతకలిగి విమర్శకుడైనను వీరియందు లోపముల నెన్నఁజాలడు.

తక్కినవారలన్నియుఁ బెర్మనెడగినవికావు. లక్ష్మీ కాంత కవిగారి సోదరుడగు వెంకటేశ్వర్లుగారు దక్కదక్కవారిల మందయోగ్యులు ఆయోగ్యులుగనే కన్పిస్తారు. వీరిక సంగీతమురాదు. అభినయమెట్టివో యరుగు. రంగస్థలమునందు పాతము చేష్టచున్న గాన మాట్లాడఁజాలరు. తమపాతములను మరచినందున దర్పిత నేమిటోచెప్పయన యుపహాసమని (పాండ్రు) రంగస్థలమునందు ప్రేక్షకులకు వివరములేని గోరుచుండిరి. వైగలుచేయుచుండిరి. ఇవిన్నియుఁ బ్రేక్షకులకు దుస్సహములుగ నుండెనుటకు సందియములేదు కాని, వేని పెర్మనెడగిన వారల ప్రజ్ఞాధికతకు సంతసించుచుఁ బ్రేక్షకులు మిన్నకుండిరి.

ప్రేక్షకుడు

II

ఒకప్రశ్నకు సమాధానము.

అయ్యా,

ఫిబ్రవరి 2వ తేదీన వెలువడిన యాంధ్రప్రదేశ్ ప్రతికలో మహాభారత భీష్మపర్వ ద్వితీయాశ్వాసములోని “కృష్ణసారథ్యమునొప్పు” అనుపద్యము నుదాహరించి దీనికర్థముఁ జెలియఁగోరదమని “అ. వెంకటాచలం” అనువాది ప్రాశ్నియించెను.

కృష్ణసారథ్యముచే క్రీడి మనకల్లు నేయవలయునో కృష్ణసారథ్యముచే క్రీడియపుడు కారవనైర్దయముల నల్లునేనె నుఅపద్యపుదండాన్వయము. ఈపదములయట్టి యన్ని తినములు యోజించినను సమన్వయము కాజాలదు.

కావ్యలక్షణములలో అలక్ష్య తలక్షణ యనియుక నియమమున్నది. అలక్ష్యము ప్రదయంగా న్నది. అర్థమునకు ధనంబయిండ్లకుకే మేనున్నదిగా! ధనంబయిపదమగ్ని పర్యాయముగనుకను, కృష్ణసారథ్యముచేతననగానాయనసహాయమని కృష్ణగృహమందుటచేతను, అగ్ని కే గాలి సహాయమైన ఎటో నర్పవలయునో అట్లు కృష్ణసారథ్యముచే క్రీడి నేనల ను యజూదుచున్నాడని ప్రాణునితో భీష్మగ్రాహి చెప్పినాకావ్యమిది. ఇయ్యది గానలక్షణముగాల ముఖ్యముకాదని వచించియున్నను సోమయాజులు గారు ఈ మాన్యమునే యవలంబించిరి. తేనివో సంగ్రహిత్వాసమహాభారతములో నందుట మూలమైన శ్లోకము|| ఏమపాండునుతోపేరికృష్ణసారథ్యోః సహతోఽలి అథాకరోతి సేనాన్యాయథావ్యర్థధనంబయి|| ఈ శ్లోకములోని స్వార్థస్యగమంబు శ్రేష్ఠత్యక మైన “ధనంబయి” శబ్దముచే, “ధనంబయిండ్లు (అగ్ని) ఎట్లుతాను బలవంతుడై కూరుడగు కృష్ణ ప్రతిరూపకుడగు కృష్ణకర్ణ (గాలి) తోఁగూడి యల్లుచెయునో (కావ్యసో) అట్లు ఈ ధనంబయిండ్లు (అర్థముడు) తాను బలవంతుడై యుండి యు కూరుడగు కృష్ణసారథ్య సహాయముచేయు శక్తునేల కనీమసంగనట్లు చేయుచున్నాడను తాత్పర్యము గలుగుటకు ఆంధ్రీకృత పద్యమున క్రీడియన పదమునకు బదులు ధనంబయి పదమున్నచో యుడిత సుస్థరణము శ్రేష్ఠంకార సౌలభ్యమును సేంధించి యుండును.

అందుకు పద్యముట్లుండిన బాగునోచెడి.

తే|| చక్రిసారథ్యమున ధనంబయిండ్లునిపుడు

కారవానీకములనెల్లఁ గనీమసంగి
చక్రిసారథ్యమున ధనంబయిండ్లు మనకు
నెల్లునేయంగ వలయు దా నల్లు నేనె.

ఇట్లు వ్రాసినందుకు సుధీమణు లాగ్రహింపకుండురుగాక.

వాలపూడి సరిసంపాదాస్రే.

ఆంధ్రోపాధ్యాయుండ.

[ద్రోణకృష్ణయని నామాంబరము. ఉత్తరగోగ్రహణమున సారమును నామె బుద్ధివశముచే (బృహస్పతి) నర్థముఁ జూతినను సారథిగా సమకూడెను. అనందర్ప మిట ననుసంధాయునితోఁచు. కృష్ణసారమునగా నల్లఇట్టి. వాయువునకు జంక వాచానము. కావున కాత్రిగారి యూహయు సమంబనమె. వేలుపద్య మావశ్యకముగాదు.] (అ. సం.)

III

ఒంగోలు పశువులసంత.

అయ్యా,

మార్చి రెండవ తేదీ మిషన్రికలో వ్రాసిన ఒకరయితు కొన్ని తిప్పణి అభిప్రాయములు కలవాడని నాకు లోచివది. ఈ సంతత్సనియ పశువులు నెనుకటికంటె తక్కువగుట నిజమే. అందుకు కారణములు సంతజరుపబడుతేయలు బాగుగా సరియయిన కాలములో తెలుపకపోవుట, పశువులకొనుటకు ప్రతి సంతత్సరమునప్పటియేటింటి రాకపోవుట. ముఖ్యముకొనుటకు నానాదేశములవారు రాకపోవుటయే. కమిటీ మొదలగు చిన్న వారయినందున సంతమాత్రమువివిధయిన నష్టముకలగలేదు. ఇంక కొన్ని లాభములు కనుబడుచున్నవి. ముసలివార్డుకు కమిటీలో ఉన్నంతకాలము సంత జరుపుటకు బహుమానము లిచ్చుటకు ముఖ్యపట్టణమందున్న ఉన్నతోద్యోగులను శ్రొత్త వారి నెవ్వరిని పిలిపించి యుండలేదు. ఇట్టి వారిని పిలుచుటకును సంత ధర్మవ్యవస్థాధిక కాలవృద్ధికరమయియున్నది. పశువులంద్రు కమిటీలోనున్నందున జరిగవలసిన కార్యములన్నియు చురుకుగా జరిగెను. అయితే రయితులకు చక్కగా సంతలేదని తెలియకపోవుట అది రిమాన్య అధికారుల అజ్ఞాత్రయము యున్నట్లు తెలియుచున్నది. మరియు ఈసంతత్సరము పశువులు పుష్టికగ్గినవి. అంతకంతకు జాతి క్షీణించుచున్నదనుట సర్వవైకృత్యభావమైన మాటకాదు. సంత ప్రారంభమునుండి ప్రతిసంతలో జడ్డిగానున్నట్టియు, కారం చేడులో గొప్పరయితు గానున్న గావునాపేబు బూగర్లమూడి లక్ష్మీయ్యనా ముడుగారు, ప్రస్తుము ఒంగోలు సముకల్తరు గారు రాయదొంగారు, వేటిసేరి కాలేజి నూపరిం టెండెంటు గారగు వేరుదొరయను భిన్నాభిప్రాయాలయి యున్నారు. ఈపశువులు క్షీణించుట 1870 సంవత్సరమున జరిగిన అద్దంకి సంతకు పూర్వమే కనుపడి యుండెను. కనుక ప్రస్తుతసంతల ప్రతిఫలముకాదని నాంనునొరగారు రిపోర్టులో వ్రాసె యున్నారు.

సంత ప్రతిసంతత్సరముగాక రెండు, మూడు, అయిదు సంతత్సరముల కొక సాంపెట్టినలాధిమికలుగునా? అల్లూలో గొప్పరయితు నానున్నట్టియు ప్రతిసంతలో జడ్డిగానుండగొప్ప వారందరికీ గౌరవముపొందుచున్న కే. ఆదినారాయణ రెడ్డి గారు “ఒంగోలు పశువులసంతించి ఇదివరకే నానాదేశములందు బ్రకటన జరిగినోయి యున్నది. ఇక సంతలు జరిగినా లేక పోయినా అందరుచ్చి కొనుక్కొని పోవుచునేయుండురు. మనసంతలు ఈసంతయందుమానివేసినను దేశాంతరములకు పోయెడు పశువులను నిలువలేము. సంతలు పెట్టుటకును గలిగెడి తదితర లాభములు పోగొట్టుకుండు” నను ఆభిప్రాయాలయి యున్నాను.

ఇంకను గొ|| కార్డుగారు సంతవిషయములలో నెక్కువ అనుభవముకలవారితో నిజయములు గురించి చాల సంతాపించియు కడపటిదినము బహుమతులిచ్చిపెదవ సంత ప్రతిసంతత్సరము జరుపుట తమప్రత్యేకాభిలాష యని తెలిపి. మరియు ప్రభువదినమందు గొ|| శంకరనాథుగారును సంతలు ఉండుటకును అనేకముతలలాభము లున్నవని చెప్పిరి. ఇట్లు భిన్నాభిప్రాయములు ఉండగా సంత ప్రతిసంతత్సరము ఉండకూడదని స్పష్టముగాతెప్పట తప్ప. యథార్థము చక్కగా తెలిసికొనకనే కమిటీలోనున్న పిన్నలను తృణీకరించుట కేదలము ఒకరేమి తనమును ఈపట్టణమందున్న కమిటీకు నూనించుచున్నామని.

పురవాసి,

జమాబందీగోతి, కరణములవ్రాత,

దత్తముల మోత.

అయ్యా,

జమాబందీగోతి నునయు, అ. వ. న. తిరుయ ముద్రాఖలం దగు ఖట్టిపట్టు పట్టిరిగాని తుదకు నిపుడు బుట తిరునీచెను. జమాబందీ మకాములలోనకు హుజూర్ యస్ట్రీక్షు మెంటు గాని తాలూకా యస్ట్రీక్షు మెంటు గాని పినుకుపాటాడదని మాత్రము ఉత్తరువులు పుట్టెను. ఇందుకు కరణముల బాధ రెంతమట్టుకు గట్టెక్కినవియు ఆలోచించవలసి యున్నది. యథాప్రకారముగా తాలూకాపాడ్డు కార్యుడుకు రావడము మానెనా? పూటకూర్పు తినడము గలించినా? అరుగుల వైన కూర్పు దీపములు పెట్టుటకు రాత్రిళ్లు కొరవడయ్యుటల వలె వ్రాసే కరణములవ్రాత

తప్పెనా? ఇక రయితుల పక్షము ఆలోచించ వలసి యున్నది. ఫసిలి ఆరంభము లగాయితు వీమెవోలు నెరరు లెక్కలు, నెరరు లెక్కలు యెప్పటివి అప్పుడు. కరణములు పంపడము, రిమాన్యకొన్నెక్కల్ల లిని ఫీ చేయడము, తహశీల్దార్లు శి ఫార్సులు చేయడము, డివిషనులు అఫీసుల్లు ఉత్తరువులు చేయడము ఈ పనులన్నియు డి కేం బరు నెలాఖరుకాగనే జరగవలెను. ఆ యుత్తరువులను బట్టి కరణములు లెక్కలు పూర్తిచేయవలెను. ఆర్థ్యపక్షం లెక్కలు త్వరగ వచ్చినయెడల గ్రామములలోనే జమాబందీ లెక్కలు అయూచేయుటకు అవకాశ ముండును. పాడ్డుకాన్సరయిన తాలూకా గ్రామములో కాలకాల ముండలసిన అవసరము లే. తాలూకా తనిఖీనిమి త్రము రెండురోజులును, హుజూరు తనిఖీనిమి త్రము రెండురోజులును జమాబందీమి త్రము ఒకటి రెండు రోజులును మాత్రము ఉండే చాలును. ఈపద్ధతి యెందుకు అనులు జరగు? ఈప్రకారమే జరుగునని గుర్తించుట వారి యభిప్రాయము. జరిగించలేక పోకడము స్థానికాధికారుల అసమర్థతయని తప్పుక చెప్పవచ్చును. ఇక రయితులు చెప్పకొనే సయమేదీ? అఖరు జమాబందీలో యని అంటారు. చిల్లర లెక్కలవైన ఆర్థ్య పక్షంబు అదివరకే ముగించబడి, మాన్యము లెక్కలన్నియు కరణములు పూర్తిచేయదురు. అప్పుడు అఖరు జమాబందీ యగ నె 12 రు లెక్కలవైన జమాబందీ అఫీసు గారు సంతకము చేయుదురు. ఆ సంతకమునకు కొంచెము పూర్వము రయితు లెవరయినా వచ్చిగా యని ప్రశ్నింతురు. గానియెడల వెంటనే సంతకము చేయదురు. వచ్చినయెడల ఏమిటి నీవు చెప్పకొనేదని యడుగుదురు. నా ఆక్రమణకు పన్నుకట్టిసారిని ఆ రయితు అనును. వీమెమె తీసి చూచెదరు. క్రిందివారి శిఫారసులు వైవారి ఉత్తరువులు కడపడు. తప్పున్నను అదివరకు రిమాన్యలు వ్రాసిన అఫీసుల్లు తాము వ్రాసిన వ్రాతలే సరియని వాదించెదరు. రయితుచెప్పకొనిది అపద్ధమని ఖండించెదరు. అప్పుడు జమాబందీ అఫీసుగారు ఏమిచేయదురు? వారుకూడ అదివరకే ఆర్థ్య పక్షముచేసినవారే. తాము వేన్నీ ఆర్థ్య తాము లిప్పుము అని కొందరు అఫీసుల్లు మిక్కిలి పట్టుదల యుండును. క్రింది అఫీసుల్ల రిమాన్యలన్నియు అబద్ధమని రయితు ఆ నిమిషమందు ఎంతో బుజువు చేసి న ప్పుడు గాని, ఏకొలత తప్పుఅయినక, తనిఖీలోపము, కడపడినప్పుడు గాని అదివరకు చేయబడిన, అప్పుడు జమాబందీ అఫీసుగారు గర్భవేయరు. ఇట్టిరద్దులు నూటికి రెండుయూడుకంటె ఎక్కువ యుండవు. ఈజమాబందీ వలన గయతులకు కలుగు సుధాపాయము ఇంకంటె ఎక్కువకేదని చెప్పవచ్చును. ఏదైన రద్దు చేసినప్పుడు, కరణములకు బాధ లెక్కలు తిరిగిపోవును. అన్ని లెక్కలు సరవణచేయవలసి. కచ్చున. ఆరోజును జమాబందీ జరుగదు. ఈబాధలన్నియు కరణములు పడకతిప్పుడు. ఈబాధలకు ఒక కొత్తబాధ అక్కడక్కడ కలిగినయెను కరణములు విచారింపవలసి యున్నో అబాధ ఏమియన

దత్తములమోత

యని చెప్పకొని యున్నది. నిరకాలమునంచి కరణములు ఒకగ్రామమువకురును జమాబందీకే తెచ్చుకొనట రవాజయి యున్నది. సమయలయిన కరణములు అనవుకుయొక్క భిత్తికర్చు ఇక్కడము కలదు. వీ ద క ర ణ ములు ఇక్కడ పోవడము కలదు. కొన్ని గ్రామములలో జమాబందీ ఖచ్చులకే కొంతద్రవ్యము పోగుచేయడము రివాజునకలదు అందులోనుంచి ఈఖర్చులు భరించుట ముకలదు. అయితే ఇప్పుడుకొందరు తహశీల్దార్లు నఫీకర్లు కరణములు భిత్తిఖచ్చు యిస్తేనేగాని వారిని తెచ్చుకొనకూడదని ఉత్తరువుల నిచ్చుచున్నాంట! అందుచేత ఎనదిదత్తములువారి మోతాడము తటస్థ పడుచున్నది. నెత్తి మిద దత్తము, మెడమిద దత్తము, చేతిలోదత్తము, చంకలో క్రానుస్తాత్తు కర్రలొను, బొద్దు మొదలగు సర్వ పనిముట్లు ఇవన్నియు తినుభోగమిత్తము తాలూకావారికి హుజూరువారికి మాఫకలెను. పట్టకట్టలేదు. ఇంతంటె కరణములకు ఎక్కువపన్నయేమియో తెలియకన్నది. ఈ అవస్థ మాన్యుటకు ఎవరైనను తిరుప్రయత్నములు చేయుదురుగాక. ఈ అవస్థలన్ని వీరుపాం రు 81) ల తిరుముకేనా? ఇది కడుజాలకర్ణము—జీత బుధిస్థి తేనేలేదు. ఈబాధవైన లేకుండునా?

నర్సపురం తాలూకా పురవాసి.

పాపము!

కొద్ది పాపములే గలవు!

మంచిసమయము!

బరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధ చరిత్రము అందరికీ తెలియునట్టి సులభమైనది. తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటనలలోనే భారతీయ ప్రజలకును, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతిభింబ రూపముగ ముద్రించిన పుస్తక మిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచ సంగ్రామమున భారతమునకు యావత్తుయ్యదమని విక్రయించు అపద్ధగ్రంథముకాదు. నిజముగా "బరొపాఖండమున" జర్మనీ ముదలచివారికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుసుగుటకు బరొపాఖండము మొదటిపుటివరకు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. బరొపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము లెందునోరువారు ఈ మొదటిభాగమునందు వెలుపబడి యీ ప్రకరణముల శ్రద్ధతో జదివితరవలెను.

జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా వంటివల నిర్మాణము. గతకాలమున బరొపాఖండమున మార్పులు, జర్మనీ యే నాధిపత్యమును సామ్రాజ్యము, ఇటలీయులకు ముందరివంత. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యముగా మారుబాటులు. జర్మనీయే కాధి పత్యము ఉచ్చైశతనములు, అధికారికవిజృంభణము, రాజకీయములు. గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయు చేసిన పోటాపోటీలు. వాల్కన్ బర్న్ యుద్ధముల ఫలితములు. బరొపా సామ్రాజ్యము యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధరక్షా చర్యలను జూచి సామ్రాజ్యముల ముక్తప్రయత్నములు. సామ్రాజ్యములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరణములు గలవు.

బరొపా యుద్ధము వివరించుటలకుగా నిజకారణములనుగా నెవరును నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమున దీని వివరించువారికి విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలోకి చిత్రపటములును, 6 ఛూజోఫటములును, 120 పుటల నిమయమున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

తేట వెంటనే తెలియజేయుటకు వెలుపడుచుండును. ఇందులో ఆర్డర్ చేపడవ ముద్రించిన చక్కని ప్రతిముఖ గలవు మామెరుసామా. —సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సార్యపరిల్లా.

ఇది దేహమునందున్నట్లు నెత్తునగడ్డలను మరియు సకల చర్మరొగములను బాగుచేయును. కీళ్ళపోట్లు, సాతవాయువుపోట్లు, గనపట్లు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నెరుగుదును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడిగంతు పుటల పుష్టినిగలిగించును నెత్తునకు కుద్దిపట్టి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసాముందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసా వెల యా. 1-4-0.

కుటుంబముందు:—ఇది చర్మమునుపుట్టగా బాగుచేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతీయపుష్పవల్లిక్రాగము లకు మును నాగవల్లిక్రాగమునైపుతకు మంగు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గజక. ఫననవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శిలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును.

పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి చొప్పించి

నొకలి నొప్పులు నెరుగును. రోగలవు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

సంచభావనీటి మానికొనిన మోసము గలగదను.

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుదేశ యూరికల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన ఒక విశ్వాతేజనము. ఇప్పుడీవును తయారగుచున్న కొత్తమందుగాదు. పదియేదేడ్లుగా దేశమునకు తెలిపిన వాడుకలో నుండి మోసము బొందిన దివ్యామృతము.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబుశెట్టిపేధి, చెన్నపట్నం.

దంతచూరము

పెట్టి 1-కి 0-2-0 12-కి యా. 1-2-0.

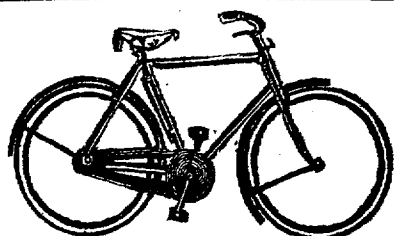
కంటిమెప్పులకు దివ్యబాధము.

సువాసనగలిగి యుండును.

ఈ దంతచూరము ముఖంపై పుట్టి ముందువలన చిగురును గట్టిపడును. చిగురును ముడి గట్టము ప్ర విగతకుండును. నోటివర్గమున కేక యూడును. పండ్లు ముత్యముల వలె తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనము డిపో } 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి
6, 7 తంబుశెట్టిపేధి, మదరాస్

నమ్మకమయిన పనులు.

మోటారుపైకిళ్ళు, పైదుకాయలు, అనేకతరహాగా అనేక కంపెనీలవారివలన తయారుచేయబడిన లైసికెళ్ళు, ట్రైసి కెళ్ళు, యిందుకు కావలసిన నానావిధ పనిముట్లు, వాచీలు, హార్నియములు, మొదలగువాటిని మావద్ద గలవు. మిక్కిలి సరసముగా వెలలను యిచ్చెదము.

ఒక్కసారి మా సరకులు పరీక్షించి, వెలుల కనుగొని, పంచి చెడ్డలనరయుటకు మహాజనులను గోరుచున్నాము.

మాపావులకులై సికిలు, పంపుపనిముట్లు, సహాయ 58-8-0 లు మాత్రమే.

పటములతోగూడిన కేటలాగు అర్ధజాప్తాంపుబంపిన బంపెదము

ఎక్. పి. చొక్కప్ప అందుకో., 185, మాంటు రోడ్డు, మద్రాస్.

చుంచిననుయము! వేనవేలు ఖర్చుపడినది!! కనుక దొరుకట్టు!!

ఈపంచలు కొనుహరికి, పంచ 1-కి అల్లెలారాటము! కొర్రని కొడంగడ్రప్రలాకము అను గ్రంథముకలిగి ఇలాము

మేలైన జపాక పట్టువంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినవి కనుక ధరలు తగ్గించియున్నాము

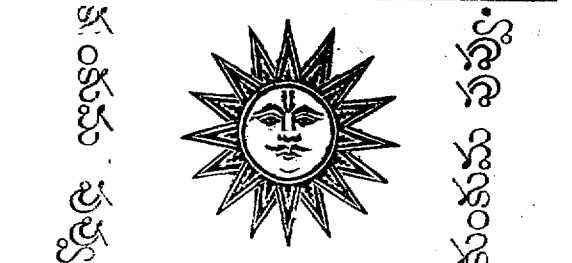
వాచకులారా! కృంగారమున్న గాగరీకరయున్నగు మేలైనజపాక పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆచారముకొరకు తెప్పించి విక్రయించి పోగా మిగతొడ్డి పంచలుమా, రేటు యున్నది. ఇందులో ఎరువు, వచ్చు

అకుపచ్చ, రోహ, మేఘమర్నం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ్ పియమైనవి, త్వరపడుదు.

రీక్షమారనిడివిన్ని 2క్లమూర కెడల్లుగుల పట్టుపంచ 15 2-0-0 10వ 1-కి తపాలఖర్చులు ... -0-40

డిటా రెండుపంచలు కొనుహరికి తపాలఖర్చులు ఇవాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, కి, కందప్ప మొదలిపేధి, తిరువల్లిక్కోడి, మదరాస్

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా స్కమ గమనింపుడు.

కరస్పాండ్లెట్లు మొదలగు నవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా య. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన సుందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో., (1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు గుండులు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో తెలిపబడుములతో కథలవలె వర్ణితమగును. వంద-నడకల సెంపెర్సరమానకు (గ్రహరము 600 పుటలు; 8 సంచికలు, చందా య. 2-0-0 పోస్టేజీతో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సెంపర్సరమా చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. కలయువారు— డా. మారిస్కోవ్ స్కొల్మరావు, ఎం.ఎ., చిత్రాక్షిపేట, మదరాసు. అని వ్రాయుడు.

ముత్యపు సుర్త.

1 వ రకం అ. ఎత్తు య. 1-0-0.

2 వ రకం 0-8-0. 3 వ రకం 0-4-0.

మంచి ముత్యములు. మోమిరా, పచ్చకర్పూరముతో చేయబడిననుర్తా కండ్లకు చలువ జేయుటకు మంచిమందు. ఈనుర్తా శ్రేష్ఠమైనది. అమృతాంజనము డిపో, తంబుశెట్టిపేధి, మద్రాసు.